

چکیده صنعت دام و طیور کشور

۱۴۰۰-۱۴۰۲

دکتر حسن مهربانی یگانه

استاد دانشگاه تهران

Dr. Hassan Mehrabani Yeganeh
DVM, MSc, Ph.D

شرکت تغذیه و صنایع مرغ نادریلا

مقدمه

به نام آن که جان را فکرت آموخت

طی سال های گذشته، هر ساله با جمع آوری آمار و اطلاعات، تحلیلی از روند رخدادهای سال گذشته در صنعت دام و طیور به چاپ می رساندیم و در اختیار فعالان صنعت قرار می دادیم. تحلیل جامع عملکرد دولت های یازدهم و دوازدهم قبلاً به چاپ رسیده و توزیع شده است. دولت سیزدهم، اما دولت مستعجل شد و لذا آمارها و تحلیل هایی که بنا بود سال آینده در توضیح عملکرد دولت سیزدهم به چاپ و انتشار برسد، در این دفتر آمده است.

مهم ترین رخداد دولت سیزدهم تغییر حدود شش برابری نرخ ارز بود که در اردیبهشت ۱۴۰۱ اتفاق افتاد و موجب شد هزینه تمام شده تولیدات دامپروری و به تبع آن قیمت مصرف کننده آنها شدیداً افزایش یابد. به علاوه، اختلالاتی هم در تأمین ارز فروشندگان و بازرگانان نهاده ها و تأمین نقدینگی تولیدکنندگان پیش بیاید. گرچه در حال حاضر قیمت ها کاملاً جا افتاده است، ولی قدرت خرید مصرف کنندگان به خصوص کارگران و کارمندان کشور روند کاملاً نزولی داشته است. انتظار می رفت با افزایش نرخ ارز ترجیحی دخالت در بازار و سرکوب قیمت ها پایان پذیرد، ولی همچنان در فضای اقتصاد دستوری سیر می کنیم که لازم نیست در اینجا از آثار زیان بار دخالت در بازار گفته شود.

با ورود جوجه های آرین به بخش گوشتی کشور، پس از سال ها دوری از صحنه تولید و با عملکردی بسیار ضعیف و غیرقابل توجیه از منظر اقتصادی، نااطمینانی به صحت آمارها افزایش یافته و ظرف این سه سال ارز هنگفتی هم برای خرید جوجه های مادر و گوشتی و تخم مرغ های نطفه دار و گوشت مرغ صرف شده است. تولیدکنندگان و تشکل ها به کرات زیان بخش بودن این تصمیم را به مسئولین گوشزد نموده اند.

مقدمه

صنعت دام و طیور کشور که بخش مهمی از تأمین غذای مردم را بر عهده دارد مثل هر اقدام اقتصادی دیگری در درون اقتصاد ایران فعالیت می کند. رشد اقتصادی کشور ظرف ۱۰ سال گذشته بنابر گزارش بانک جهانی منفی بوده است. کسری سنگین بودجه کشور و تحمیل تورم ناشی از آن برای همه بخش های اقتصادی و عموم مردم آزاردهنده شده و بستر عدم قطعیت را به شکل فزاینده ای فراهم نموده است. قدرت خرید عموم مردم، به خصوص کارمندان و کارگران که درآمدها متناسب با تورم افزایش نمی یابد، به طور روز افزونی کاهش یافته است. در نتیجه فضای کسب و کار آلوده به فساد شده و زمینه های تخریب آن فراهم گشته است. ارزش پول ملی ظرف ۴۵ سال گذشته حدود ۱۰ هزار برابر کاهش یافته است که متوسط سالیانه کاهش ارزش پول حدود ۲۳ درصد است. عدم قطعیت روز افزون در مورد قیمت کالا و ارز بستر نامناسبی برای سرمایه گذاری است که دخالت دولت در بازار و سرکوب قیمت ها آن را تشدید هم می کند. یکی از نتایج طبیعی این شرایط کاهش سرمایه گذاری و خروج سرمایه از کشور است. تورم فزاینده و کاهش قدرت خرید نهایتاً منجر به کاهش تقاضای کل شده و رکود اقتصادی را دامن می زند. پیش بینی می شود که تورم ایران در سال ۱۴۰۳ حدود ۴۰ درصد بماند.

رشد درآمد دولت از ناحیه مالیات ها به انقباض بیشتر اقتصادی می انجامد (گرچه برای مدیریت کسری بودجه و مدیریت تورم سازکاری شناخته شده است). ابرچالش های زیست محیطی و اقتصاد ایران عبارتند از مشکلات اساسی بخش انرژی (مصرف سرانه بالاتر از معیارهای پذیرفته شده و ارزان قیمت بودن انرژی)، مشکلات شدید وضع آب که در بسیاری از نقاط ایران موجب فرو نشست زمین شده و هوای آلوده کلان شهرها، این سه مقوله بر کیفیت زندگی سالم و رفاه شهروندان اثر مستقیم و جدی برای زمان حال و آینده خواهد داشت. به علاوه، تورم مزمن، رشد اقتصادی نزدیک صفر، ناترازی بانکها و ورشکستگی صندوق های بازنشستگی جزء چالش های اساسی اقتصاد ایران است. برای این موارد دولت باید راهکارهای درست و کارشناسی را به اجرا بگذارد. باتوجه به تحریم ها و کسری شدید بودجه دولت، کشور به انضباط آهنین مالی نیاز دارد، در غیر این صورت با چاپ پول بیشتر روز به روز تورم افسار گسیخته تر خواهد شد. با توجه به این که رشد اقتصادی عمدتاً در بنگاه اتفاق می افتد و اکثر بنگاه های بزرگ کشور هم دولتی و حکومتی هستند، مدیریت بهینه این بنگاه ها از عمده مسائل کشور در رشد اقتصادی بوده و در نهایت نگاه کلی به اقتصاد از منظر دستوری به سمت اقتصاد آزاد و عدم مقابله با قیمت ها باید تغییر نماید. تفکیک یارانه ها از منظر فراگیری، فزاینده، مشروط بودن و پایان پذیر شدن باید روشن شود.

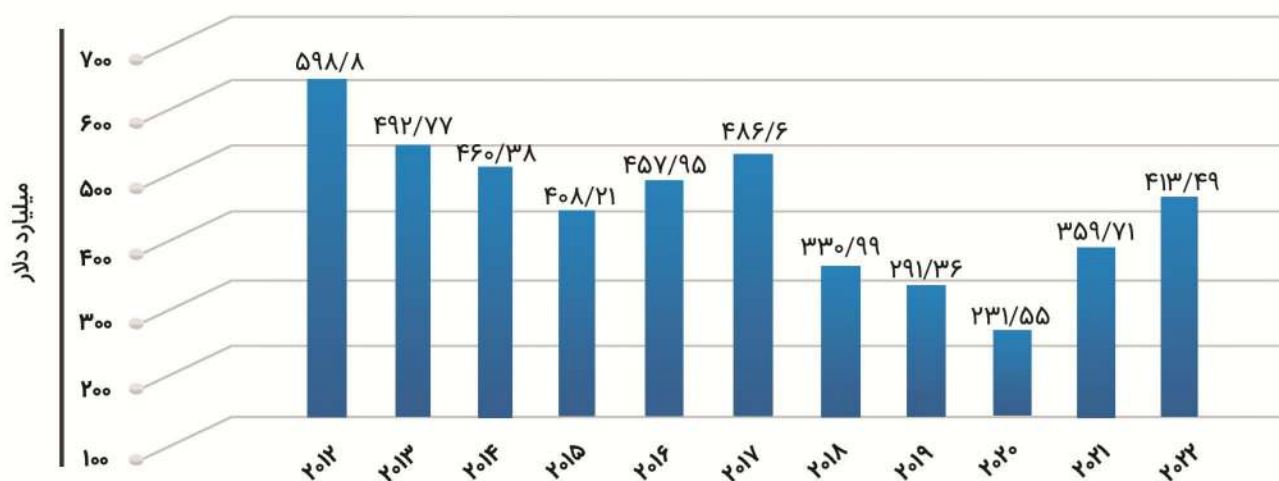

اقتصاد

Economy

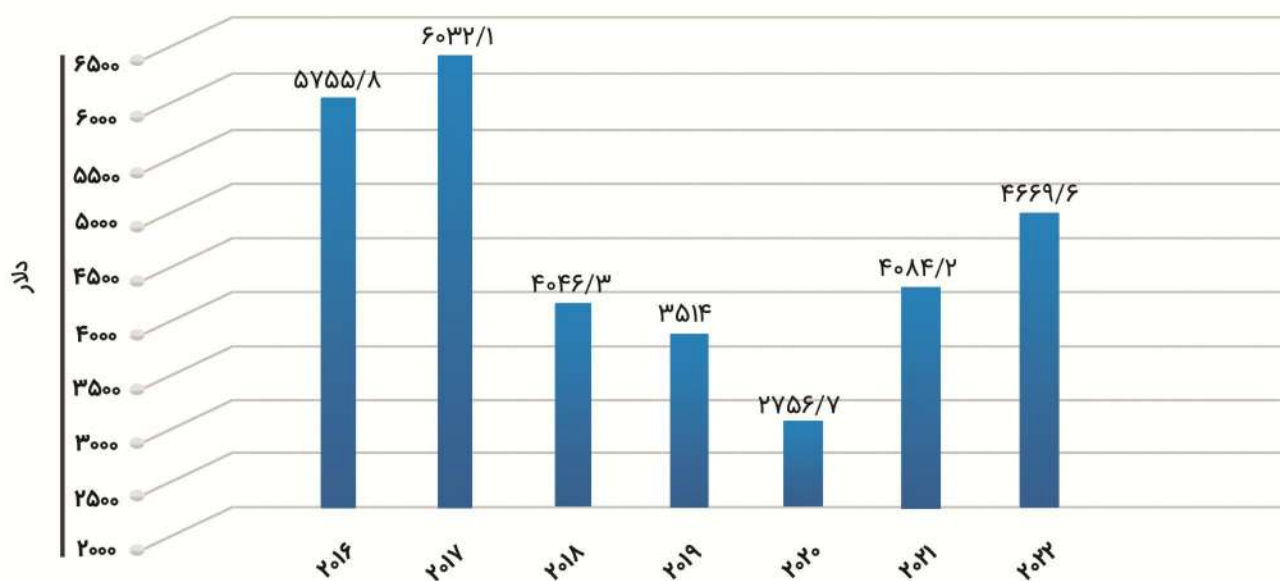
رشد تولید ناخالص داخلی ایران

نرخ متوسط رشد در هر سال منهای یک درصد

منبع: World Bank

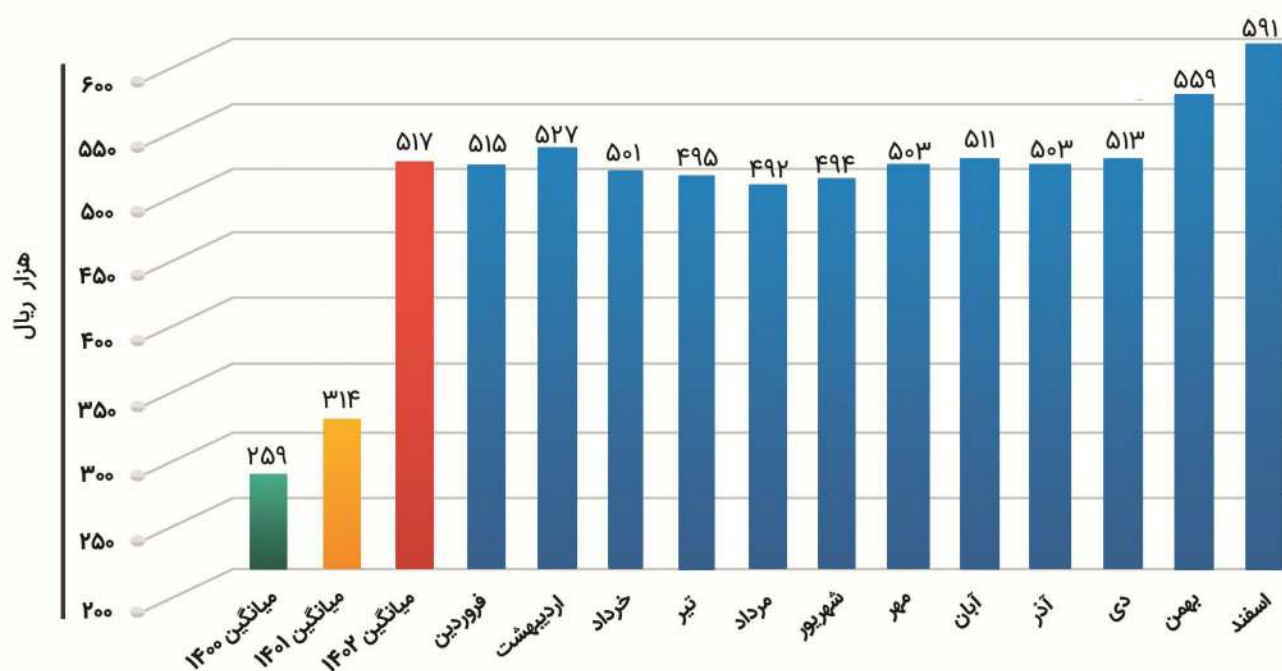
سرانه تولید ناخالص داخلی ایران

منبع: World Bank

میانگین قیمت ارز

۶۵ درصد افزایش قیمت نسبت به سال گذشته

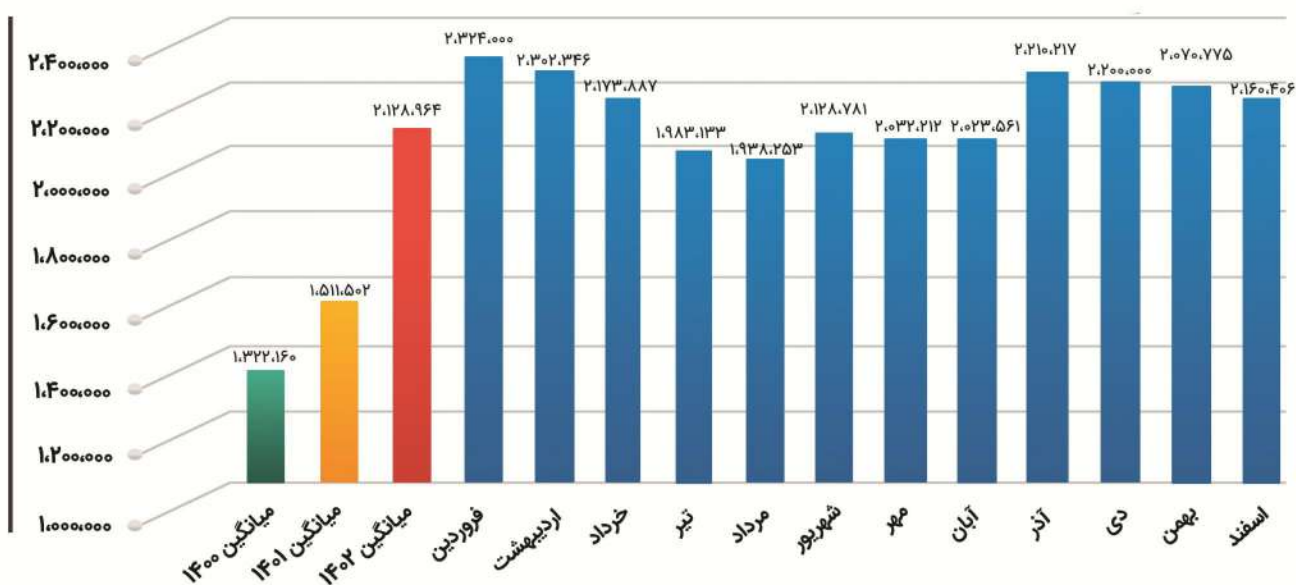

رشد نرخ تورم

منبع: مرکز آمار

شاخص بورس

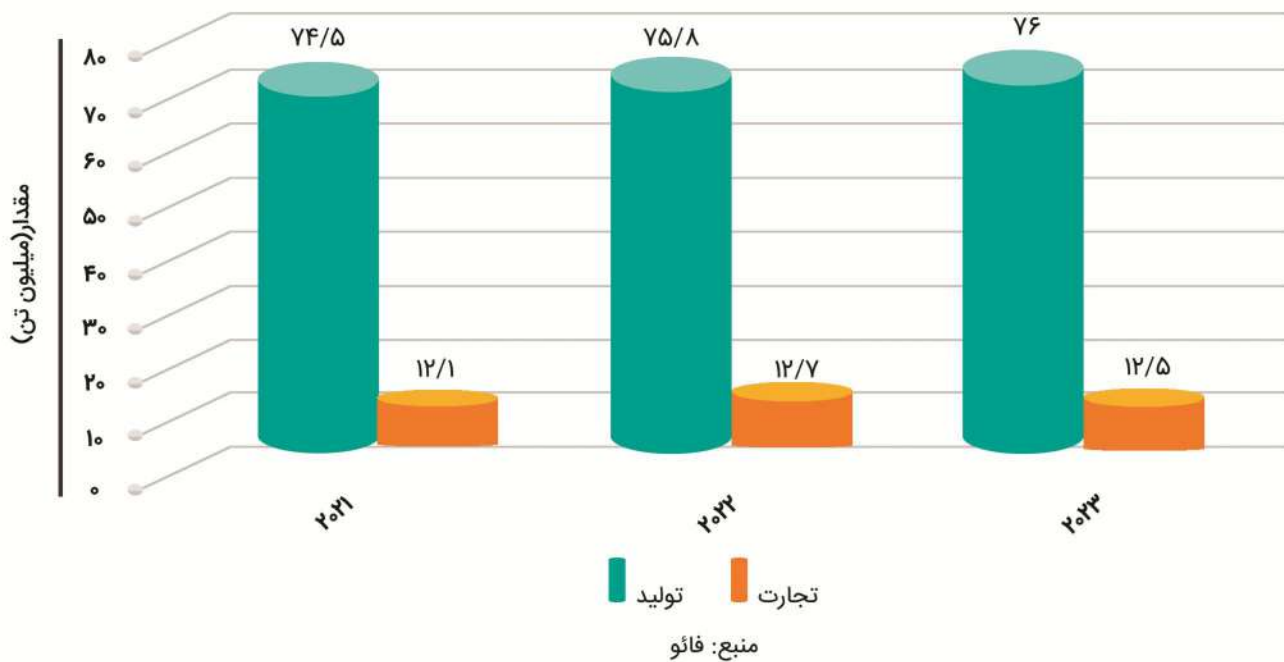

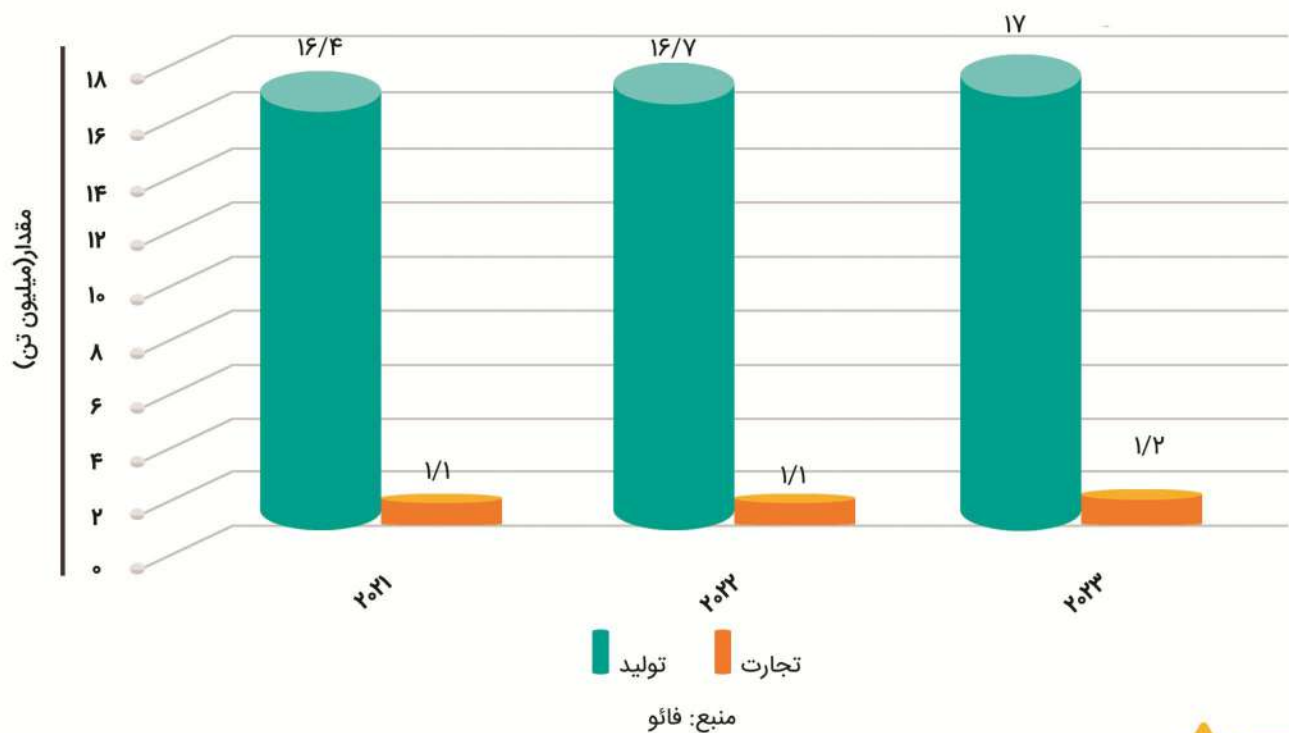
بازار جهانی دام و طیور

Global Livestock and Poultry Market

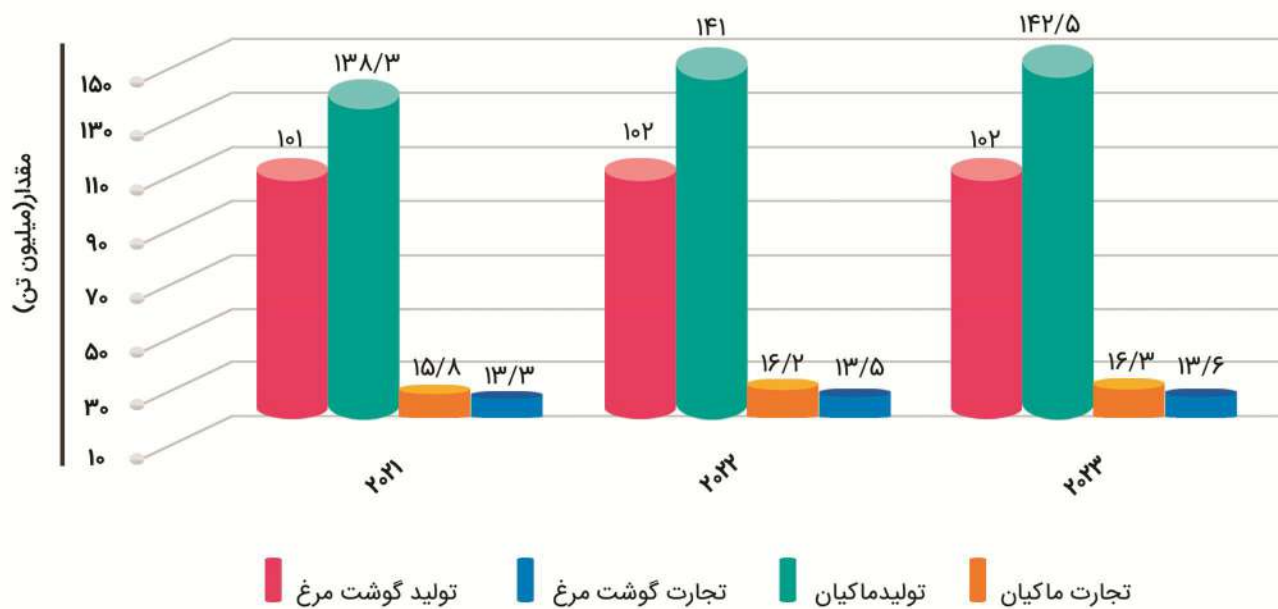
تولید و تجارت جهانی گوشت گاو

تولید و تجارت جهانی گوشت گوسفند

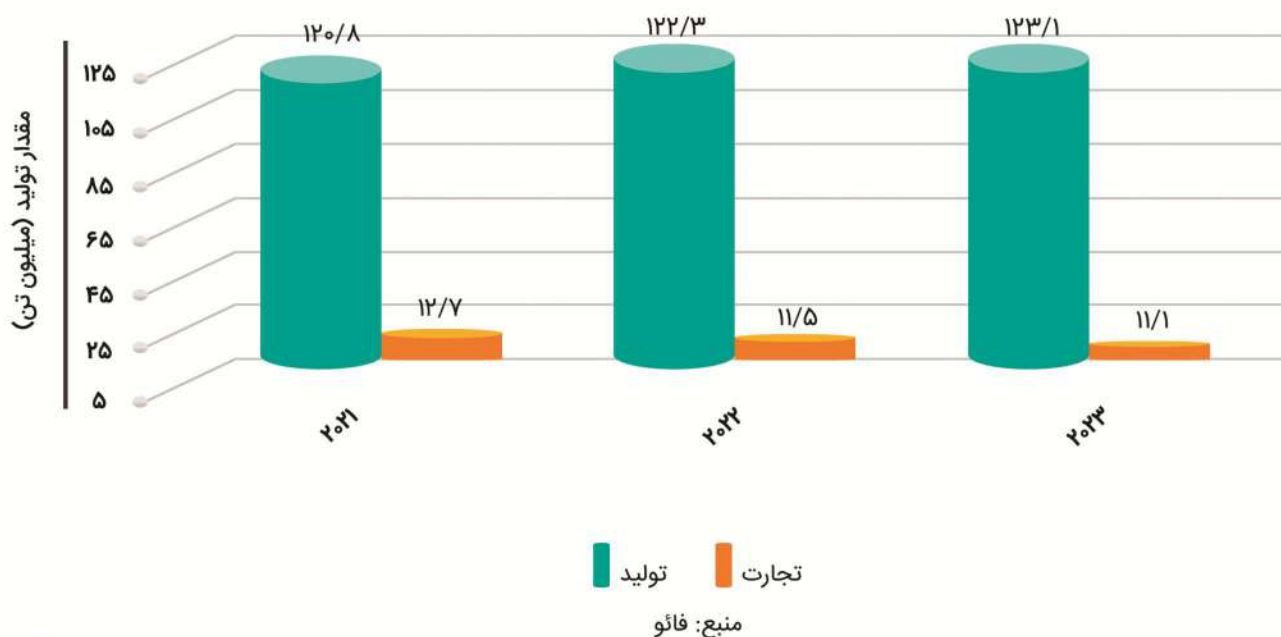

تولید و تجارت جهانی گوشت مرغ و سایر ماکیان

منبع: فائو و وزارت کشاورزی آمریکا (USDA)

تولید و تجارت جهانی گوشت خوک

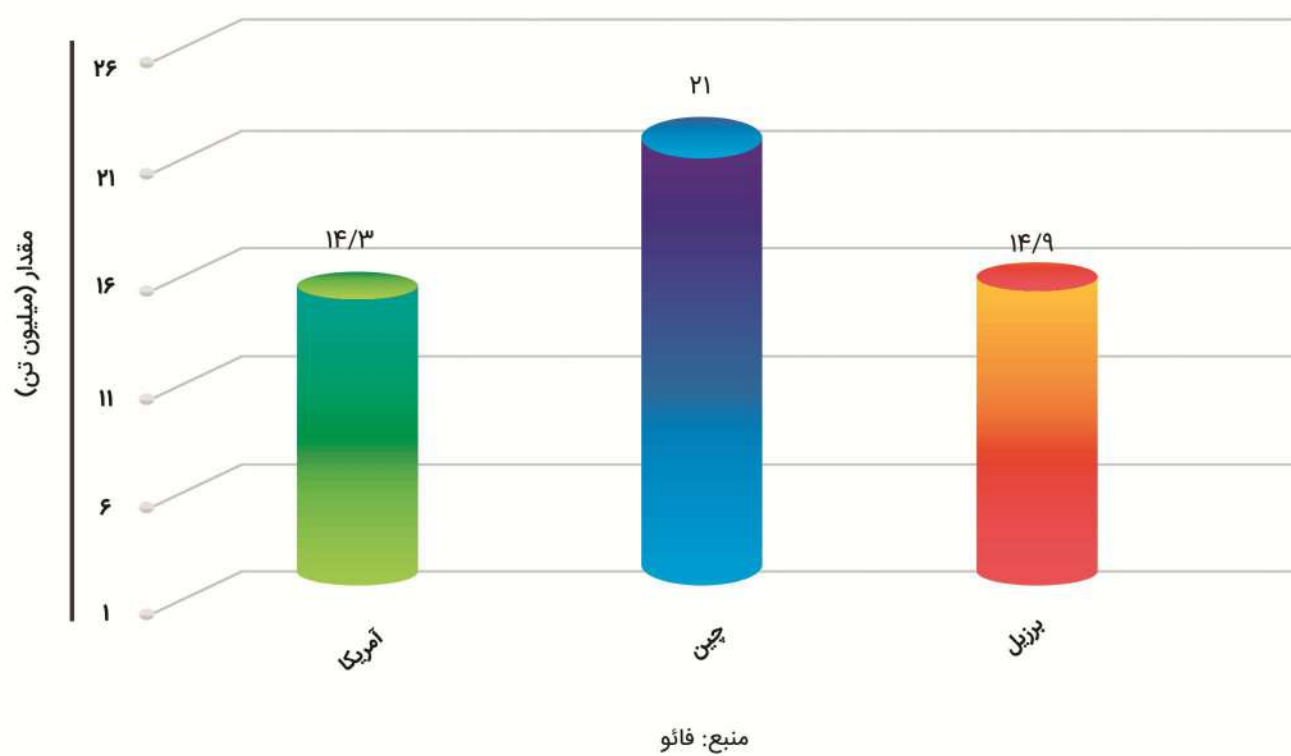

تولید جهانی انواع گوشت

همانطور که در نمودار مشاهده میشود، حدود ۷۵/۵ میلیون تن به طور متوسط تولید گوشت گاو از ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ بوده است که حدود ۱۲/۵ میلیون تن (۱۶/۵ درصد) آن تجارت شده است. تولید گوشت گوسفند در جهان به طور متوسط ظرف سه سال گذشته ۱۶/۷ میلیون تن بوده که حدود ۱/۱۳ میلیون تن آن یعنی ۷ درصد تجارت شده است. در مورد گوشت ماکیان، متوسط تولید ۱۴۰/۶ میلیون تن بوده که حدود ۱۶/۱ میلیون تن (۱۱/۵ درصد) در حلقه تجارت بوده است. روند تولید گوشت گاو، گوسفند و مرغ به مقدار کمی افزایشی بوده است. بنا به گزارش سازمان خوار و بار جهانی (FAO) سه کشور چین، آمریکا و برزیل مجموعاً حدود ۶۶ میلیون تن گوشت مرغ تولید کرده اند، یعنی حدود نیمی از تولید جهانی در این سه کشور صورت گرفته است. در مورد گوشت گاو هم همین سه کشور حدود ۴۰ درصد تولید را به خود اختصاص داده اند. در تولید گوشت گوسفند، این سه کشور تقریباً یک سوم تولید جهانی را به خود اختصاص داده و پس از آن هند و استرالیا قرار دارند. برزیل، آمریکا و تایلند به ترتیب با صادرات ۴،۵، ۱ و ۱ میلیون تن، صادرکنندگان اصلی گوشت مرغ بوده اند (۶۲ درصد). لکن برزیل به عنوان بزرگترین صادرکننده گوشت گاو در کنار آمریکا و چین حدود ۴۵ درصد صادرات را به خود اختصاص داده است.

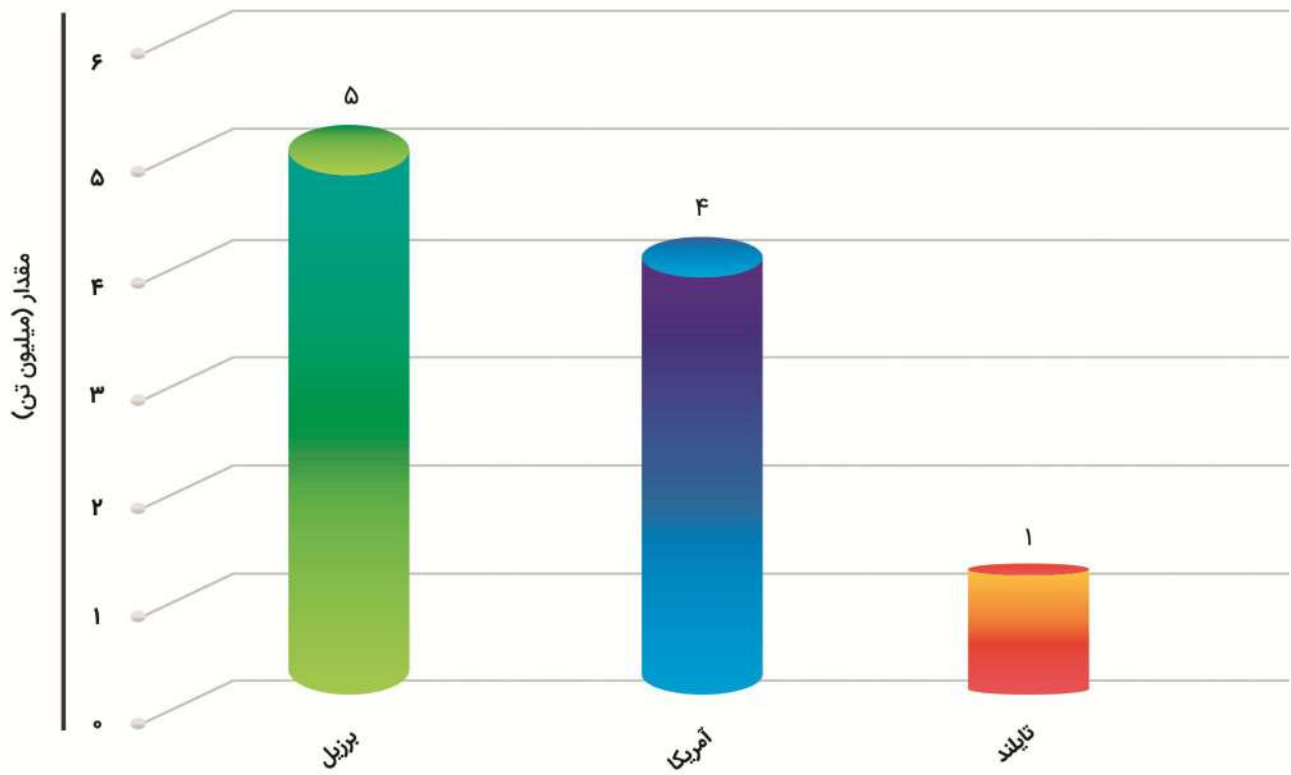
بزرگترین کشورهای تولید کننده گوشت مرغ در جهان

تجارت جهانی انواع گوشت

بزرگترین صادرکنندگان گوشت مرغ

منبع: فائو

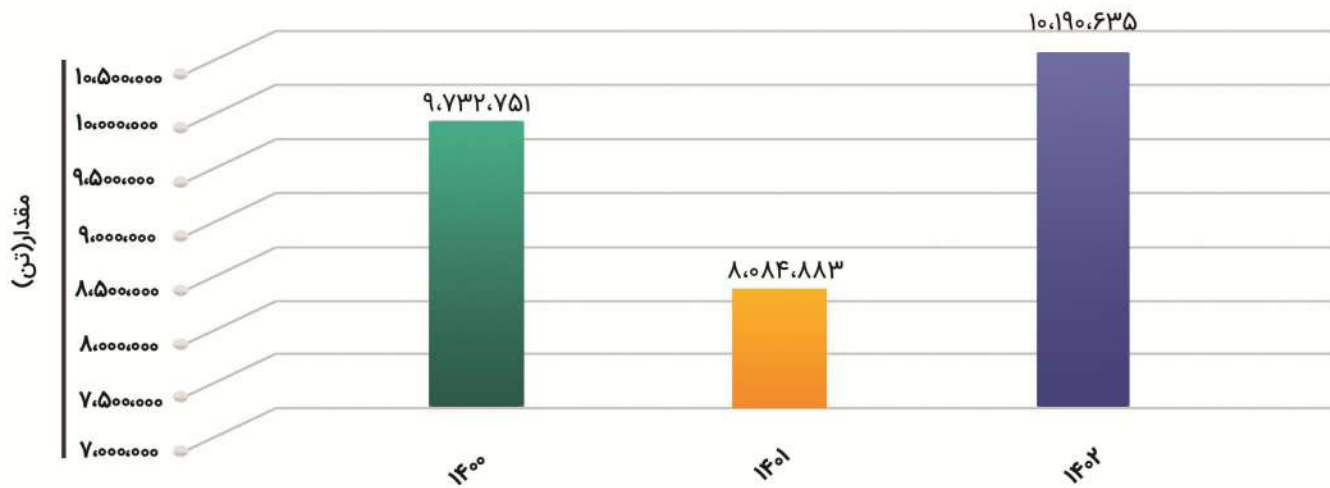

نهاده ها

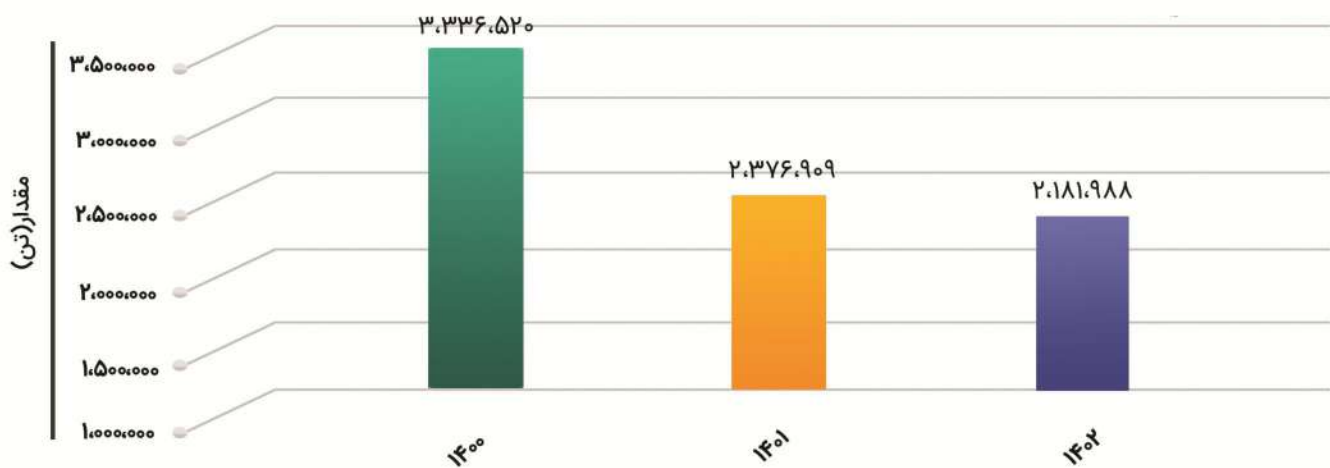
Ingredients

مقدار واردات ذرت دامی

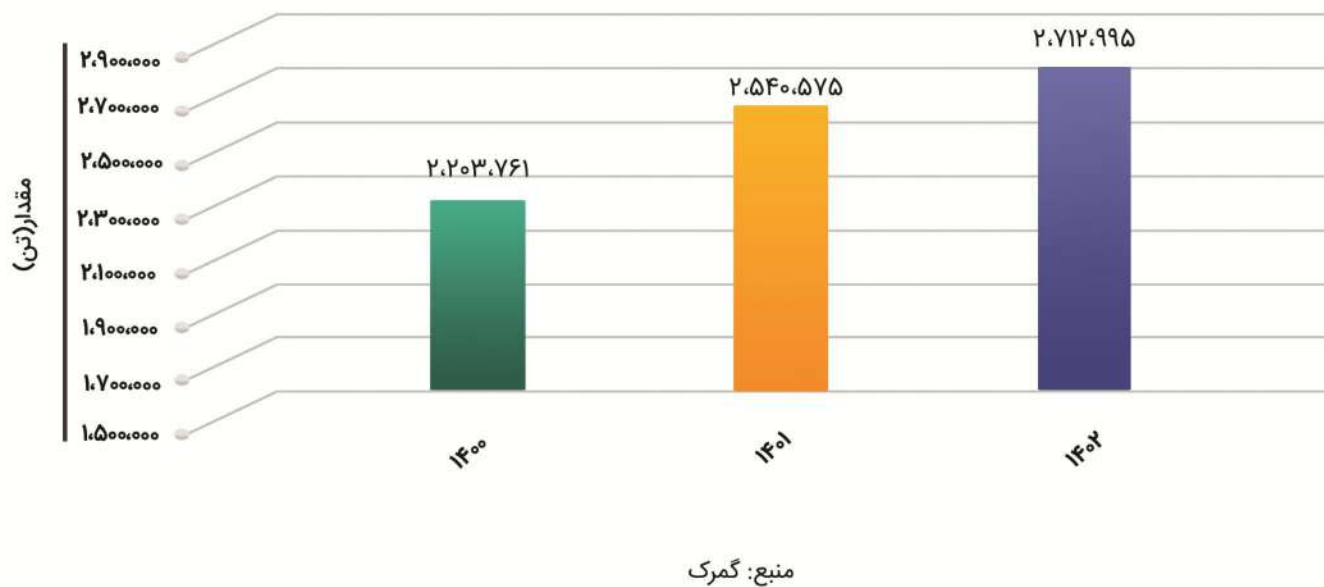
منبع: گمرک

مقدار واردات جو

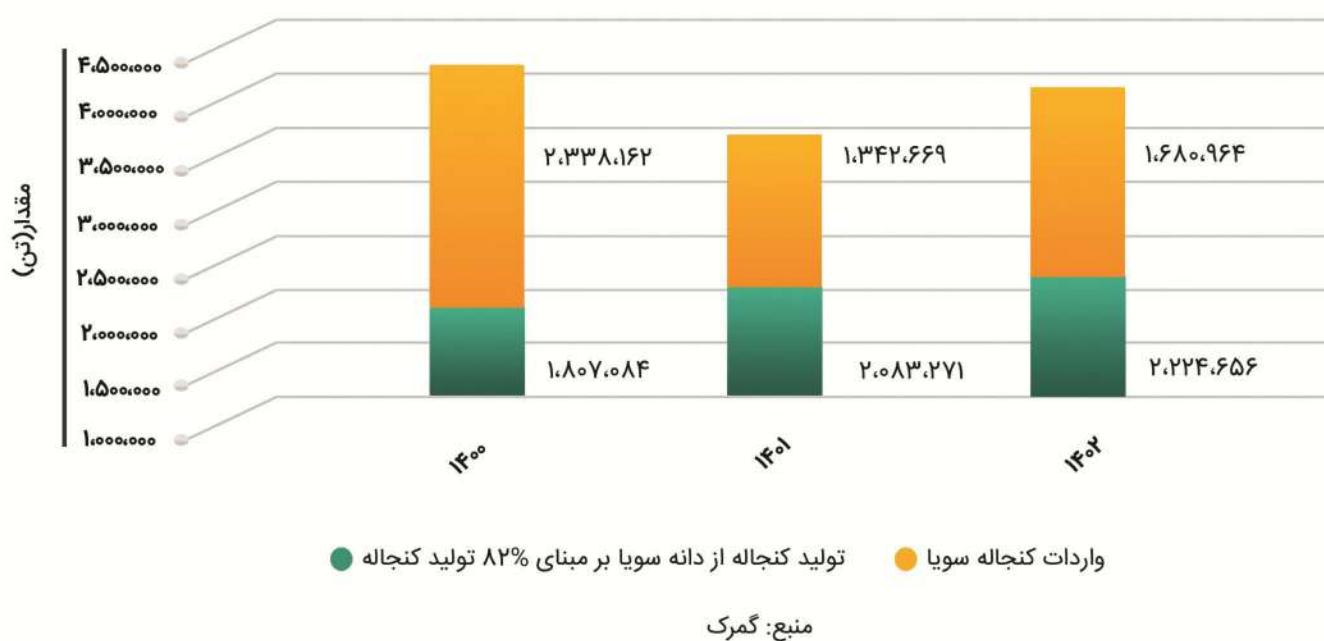

منبع: گمرک

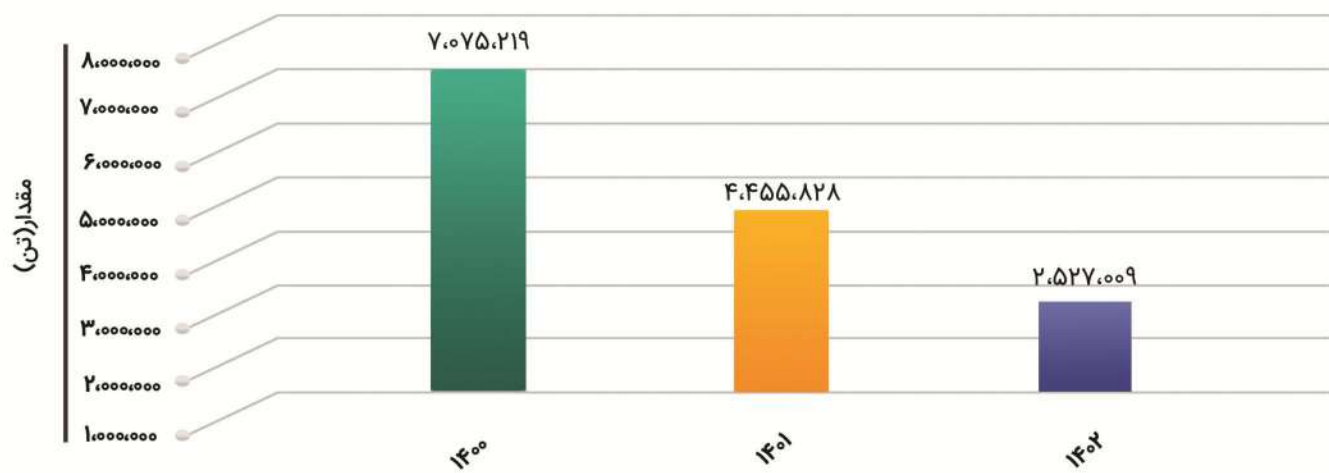
مقدار واردات دانه سویا

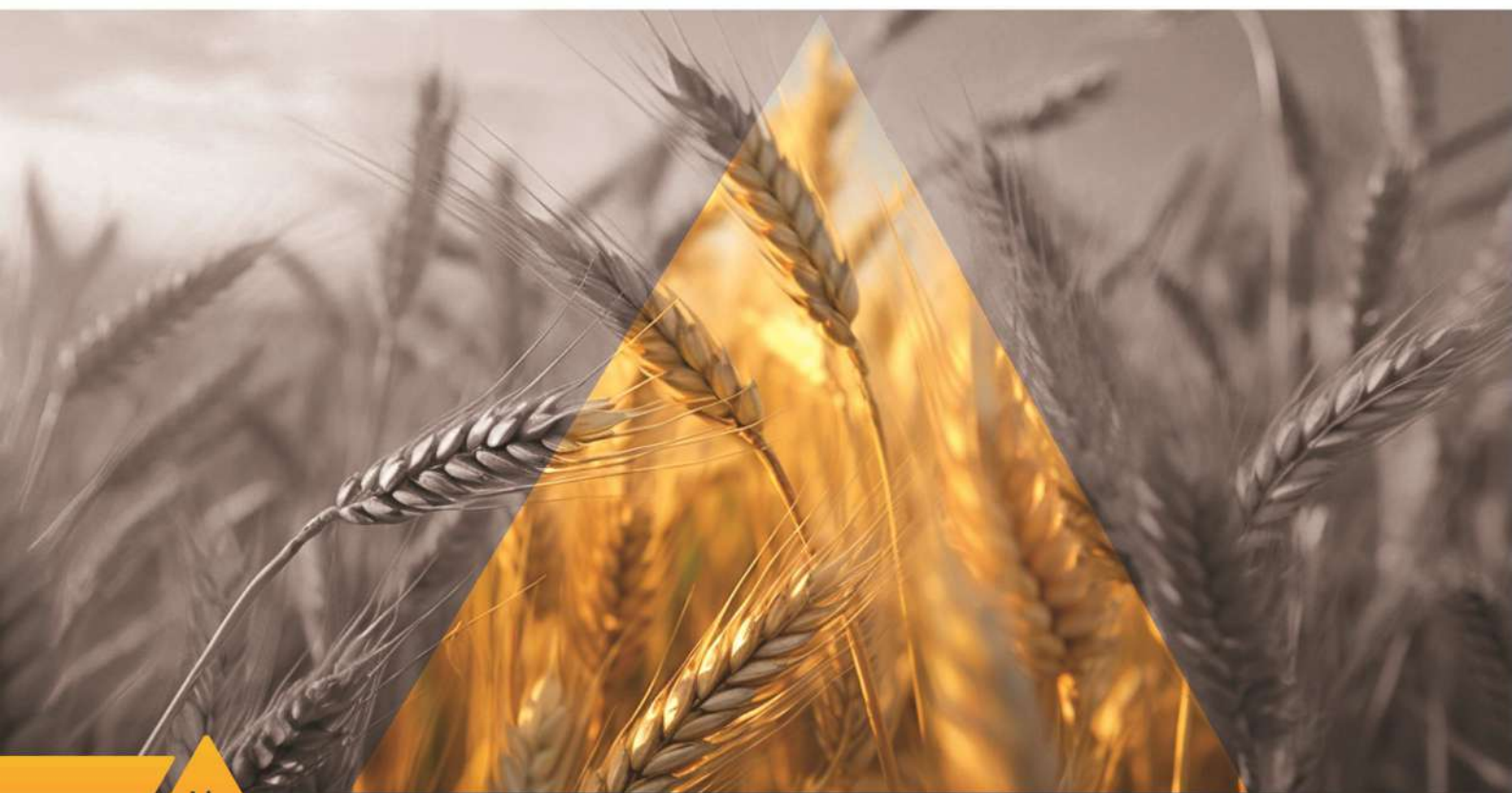
مقدار واردات کنجاله سویا

مقدار واردات گندم

منبع: گمرک

ذرت: در طول سه سال گذشته (۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲) بیش از ۲۸ میلیون تن ذرت به کشور وارد شده است که متوسط آن حدود ۹/۳ میلیون تن شده است. این رقم قابل اتکای نیاز کشور به ذرت است؛ اما باتوجه به رشد جمعیت و احتمالاً رشد مصرف سرانه، فقیر بودن کشور از منظر تولید داخلی ذرت، حدود ۳-۵ درصد افزایش واردات در سال برای این متوسط جوابگوی نیاز کشور خواهد بود.

جو: با توجه به کشت داخلی جو، ظرف سه سال گذشته حدود ۷/۹ میلیون تن جو وارد شده است که متوسط آن با روند کاهشی که داشته حدود ۲/۶ میلیون تن شده است. در صورت افزایش کشت داخلی و تأمین آب مورد نیاز، تقریباً همین مقدار با افزایش حدود ۳ درصد نیاز کشور را برآورده خواهد کرد.

کنجاله سویا: تأمین این نهاده اساسی که عمده مصرف آن در صنعت طیور است، با توجه به وجود کارخانه‌های روغن‌کشی از طریق واردات دانه و کنجاله صورت می‌گیرد.

اگر دانه وارداتی را با ضریب ۸۲ درصد تبدیل به کنجاله در نظر بگیریم، در طول سه سال جمعاً کشور ۱۱,۴۷۶,۸۰۶ تن کنجاله دریافت کرده است که ۶,۱۱۵,۰۱۱ تن آن (یعنی حدود ۵۳٪) از طریق دانه و مابقی آن به صورت واردات مستقیم کنجاله تأمین شده است. لذا، با احتساب کنجاله تولیدی از دانه وارداتی و کنجاله وارداتی، متوسط نیاز به کنجاله سویا ظرف سه سال گذشته کمی بیش از ۳/۸ میلیون تن در سال بوده است.

گندم: روند واردات گندم به طور معناداری در طول سه سال گذشته کاهشی بوده است. متوسط واردات این دوره حدود ۴/۷ میلیون تن شده است. با بهبود وضع نزولات آسمانی به نظر می‌رسد که نیاز به واردات گندم کاهشی‌تر هم بشود.

واردات نهاده ها در سال ۱۴۰۲   واردات نهاده ها در سال ۱۴۰۱   واردات نهاده ها در سال ۱۴۰۰

نهاده	دولار در تن	دولار	وزن (تن)	دولار در تن	دولار	وزن (تن)	دولار در تن	دولار	وزن (تن)
گندم	۳۵۱	۲,۴۸۶,۵۰۲,۷۴۷	۷,۰۷۵,۲۱۹	۴۵۲	۲,۰۱۳,۳۰۷,۹۹۹	۴,۴۵۵,۸۲۸	۳۹۶	۱,۰۰۱,۸۱۶,۹۳۱	۲,۵۲۷,۰۰۹
ذرت	۳۴۶	۳,۳۶۴,۵۷۵,۶۱۹	۹,۷۳۲,۷۵۱	۴۰۴	۳,۲۶۹,۱۰۳,۶۴۷	۸,۰۸۴,۸۸۳	۳۷۱	۳,۷۸۲,۶۷۸,۹۷۰	۱۰,۱۹۰,۶۳۵
دانه سویا	۶۵۹	۱,۴۵۱,۷۲۶,۵۳۷	۲,۲۰۳,۷۶۱	۷۷۷	۱,۹۷۴,۶۰۸,۲۸۷	۲,۵۴۰,۵۷۵	۷۱۰	۱,۹۲۶,۹۵۷,۴۸۹	۲,۷۱۲,۹۹۵
کنجاله سویا	۵۴۵	۱,۲۷۴,۲۶۵,۷۶۳	۲,۳۳۸,۱۶۸	۶۳۶	۸۵۴,۵۷۴,۰۳۱	۱,۳۴۲,۶۶۹	۶۳۱	۱,۰۶۱,۵۲۳,۲۷۵	۱,۶۸۰,۹۶۴
جو	۳۰۱	۱,۰۰۴,۷۳۱,۴۹۵	۳,۳۳۶,۵۲۰	۴۱۷	۹۹۰,۶۲۳,۳۷۹	۲,۳۷۶,۹۰۹	۳۴۲	۷۴۶,۶۸۹,۳۵۱	۲,۱۸۱,۹۸۸
جمع کل	۳۸۸	۹,۵۸۱,۸۰۲,۱۶۱	۲۴,۶۸۶,۴۱۹	۴۸۴	۹,۱۰۲,۲۱۷,۳۴۳	۱۸,۸۰۰,۸۶۴	۴۴۲	۸,۵۱۹,۶۶۶,۰۱۶	۱۹,۲۹۳,۵۹۱

صنعت طیور گوشتی و تخمگذار

Broiler and layer poultry industry

بازار مرغ و جوجه

قیمت جوجه یکروزه گوشتی:

سال ۱۴۰۲ متوسط قیمت جوجه یکروزه گوشتی، بدون در نظر گرفتن اختلاف قیمت نژادهای مختلف، ۱۹۸ هزار ریال شده است. متوسط قیمت جوجه حداکثر ۲۷۳ هزار ریال در دی ماه ۱۴۰۲ و حداقل قیمت آن ۸۸ هزار ریال در شهریور ماه رخ داده است. متوسط قیمت ۱۴۰۲ تقریباً ۲/۵ برابر ۱۴۰۱ شده است.

قیمت مرغ زنده:

متوسط قیمت مرغ زنده، بدون در نظر گرفتن تفاوت قیمت در استان های مختلف، به ۵۷۴ هزار ریال رسید که نسبت به ۱۴۰۱ حدود ۱/۶ برابر شده است. حداقل قیمت مرغ زنده ۴۸۶ هزار ریال در فروردین ماه و حداکثر آن ۶۳۴ هزار ریال در آذر ماه ۱۴۰۲ شده است.

جوجه ریزی گوشتی:

کل جوجه ریزی گوشتی در ۱۴۰۲، تعداد ۱.۵۶۷.۱۱۲ هزار قطعه بوده که مازندران با ۱۸۲ میلیون قطعه بیشترین جوجه ریزی را در کشور داشته است. پنج استان مازندران، گلستان، گیلان، فارس و خراسان رضوی بیشترین جوجه ریزی ۷۲۸.۰۵۳ هزار قطعه را در بین استان ها داشته و سهم این ۵ استان ۴۶ درصد از کل جوجه ریزی کشور بوده است.

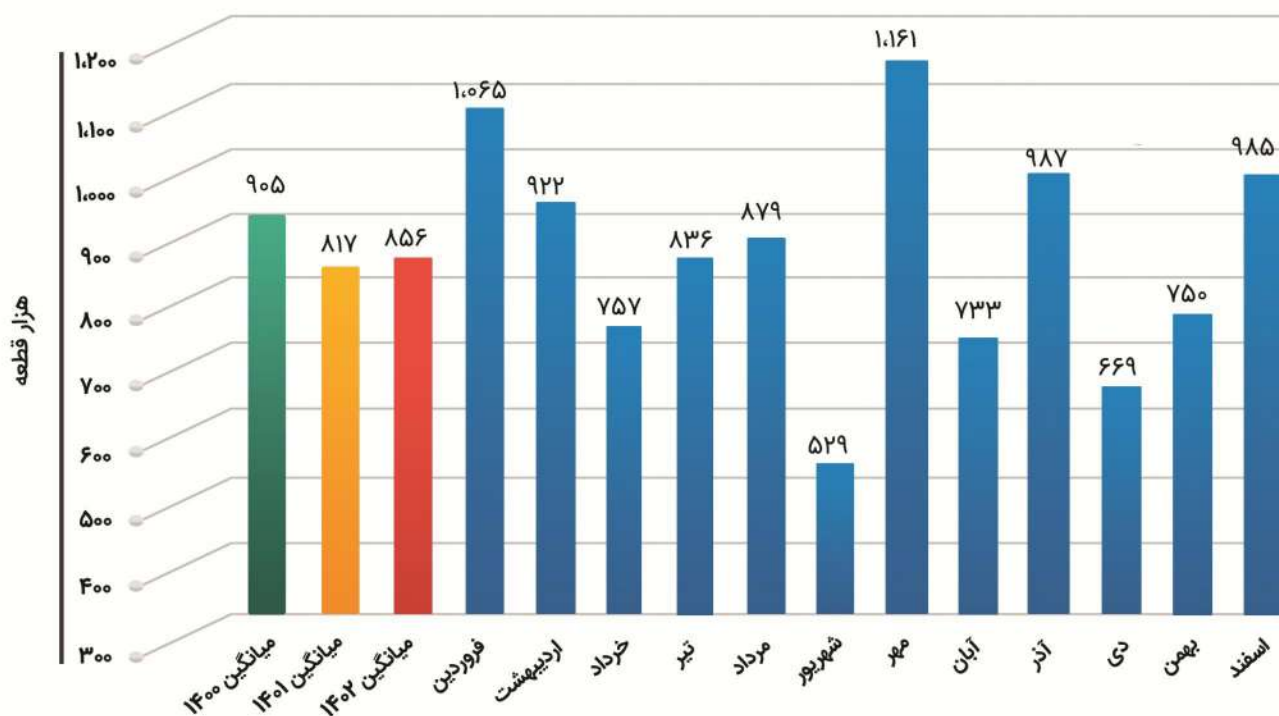
سهم جوجه از قیمت مرغ زنده:

سهم متوسط قیمت جوجه نسبت به متوسط قیمت مرغ حدود ۱۳/۸ درصد بوده که از ۵ تا ۱۸ درصد متغیر بوده است. میزان تاریخی این سهم حدود ۱۲ درصد بوده که در سال ۱۴۰۲ تقریباً ۲ واحد درصد از نسبت تاریخی بیشتر شده است.

استحصال مرغ آماده طبخ:

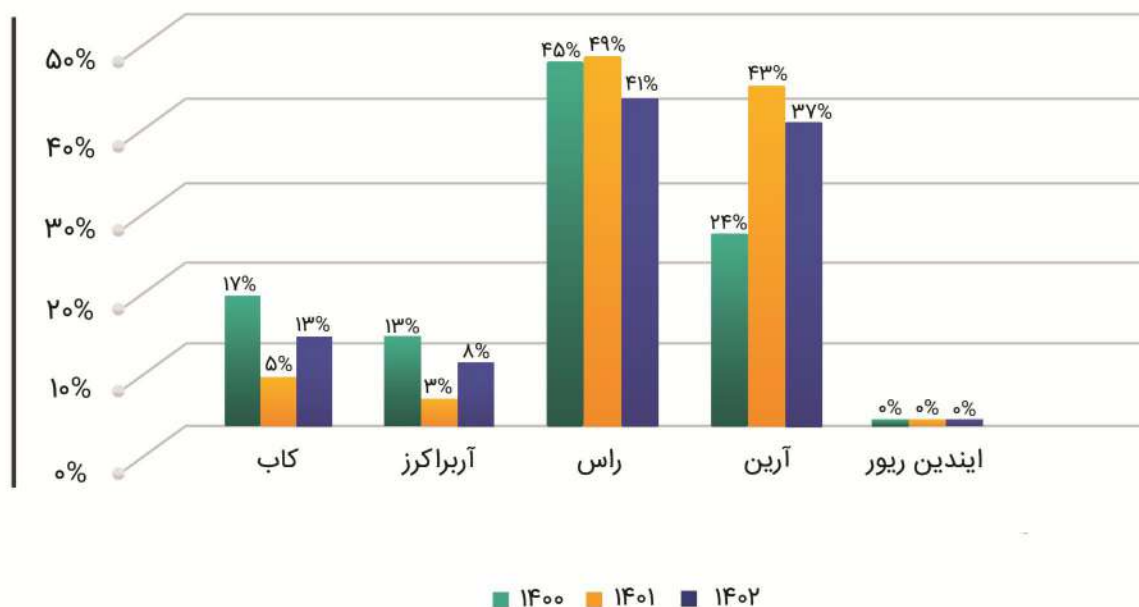
مرغ استحصالی از کشتارگاه های کشور، حداقل ۱۲۳ هزار تن در اردیبهشت ماه ۱۴۰۲ تا حداکثر ۲۲۷ هزار تن در اسفندماه ۱۴۰۲ روند کاملاً افزایشی داشته است. در مجموع از حدود ۲/۸ میلیون تن مرغ زنده حدود ۲/۱۵ میلیون تن مرغ آماده طبخ استحصال شده است. متوسط وزن مرغ زنده ارسالی به کشتارگاه های کشور ۲/۴۳ کیلوگرم و با حدود ۲۴ درصد افت کشتارگاهی، متوسط وزن مرغ آماده طبخ ۱/۸۷ کیلوگرم شده است. نهایتاً، مصرف سرانه مرغ در سال ۱۴۰۲ حدود ۲۵ کیلوگرم بوده است که تقریباً یک و نیم برابر متوسط مصرف جهانی می باشد.

جوجه ریزی مزارع مرغ مادر گوشتی

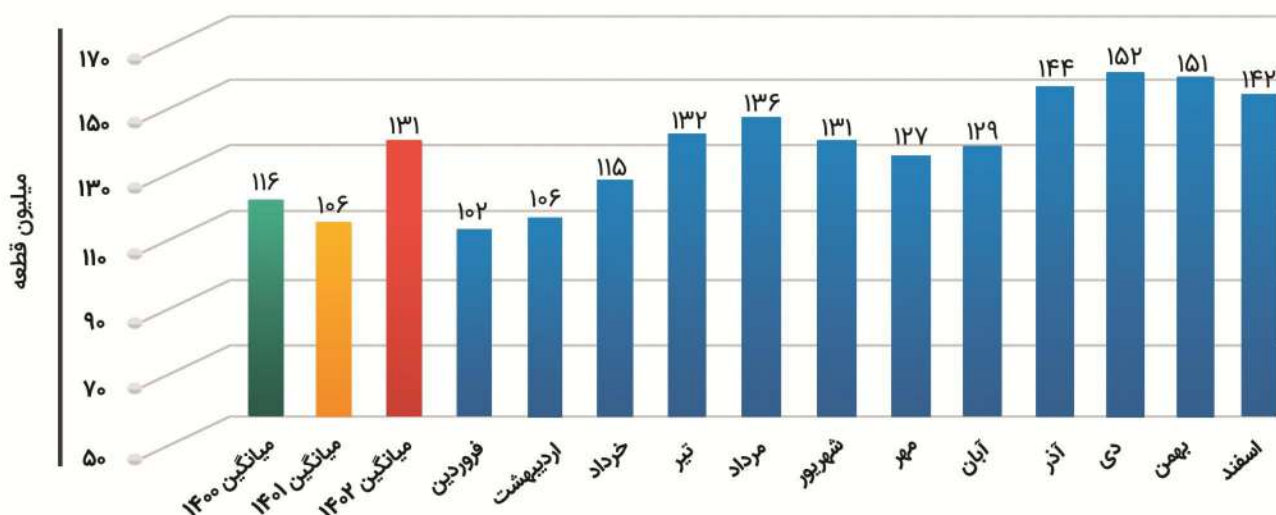

۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۲۱%	۱۶%	۱۸%	ضرب تغییرات

سهم آمیخته ها در جوجه ریزی مادر گوشتی

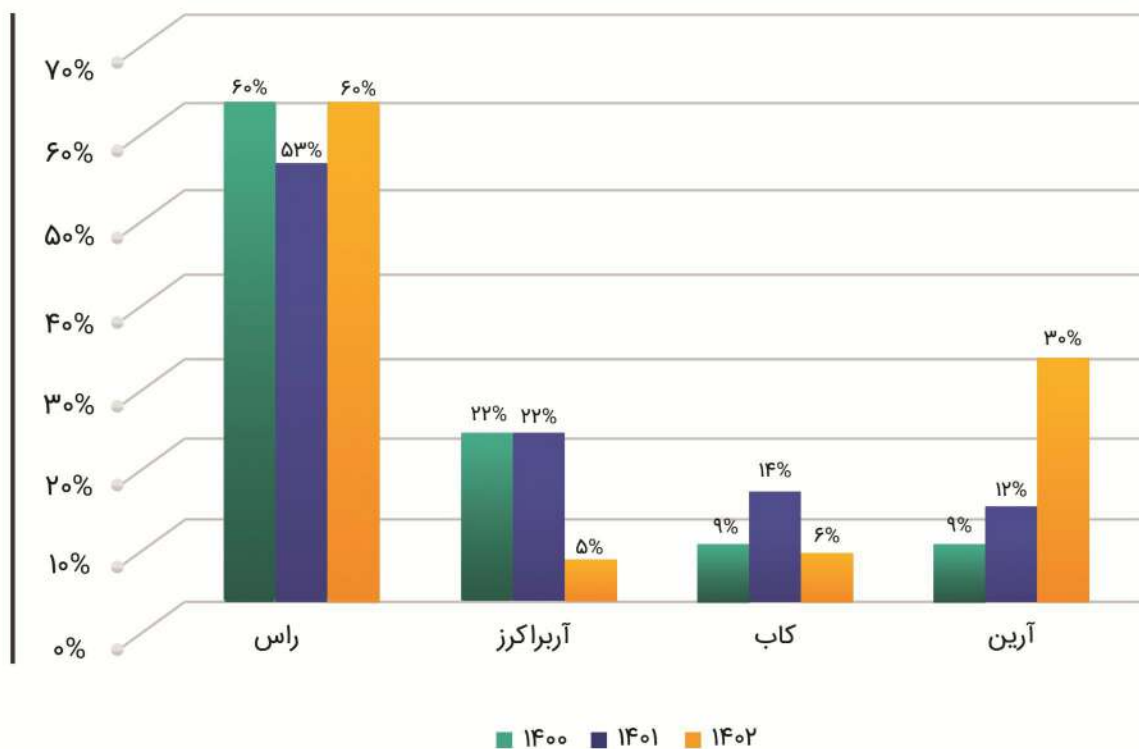

جوجه ریزی مزارع مرغ گوشتی

۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	
۱۲%	۱۴%	۱۰%	ضریب تغییرات

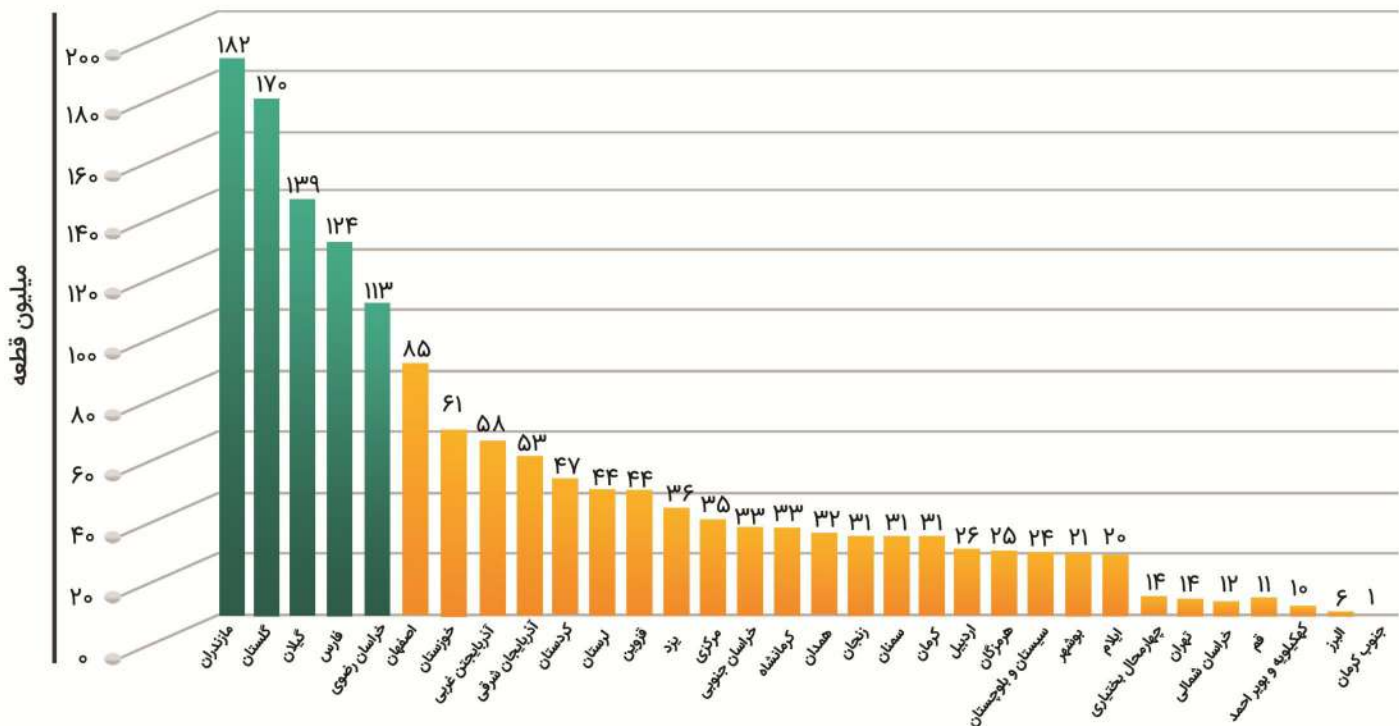
سهم آمیخته ها در جوجه ریزی مزارع گوشتی

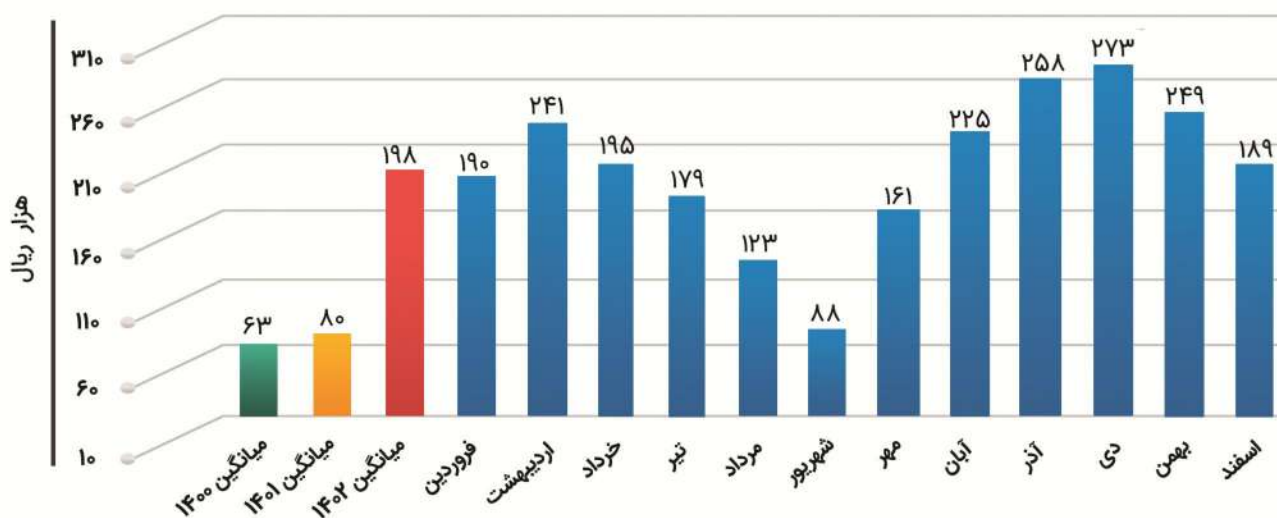
جوجه ریزی در استان ها

۴۶ درصد سهم جوجه ریزی ۵ استان اول

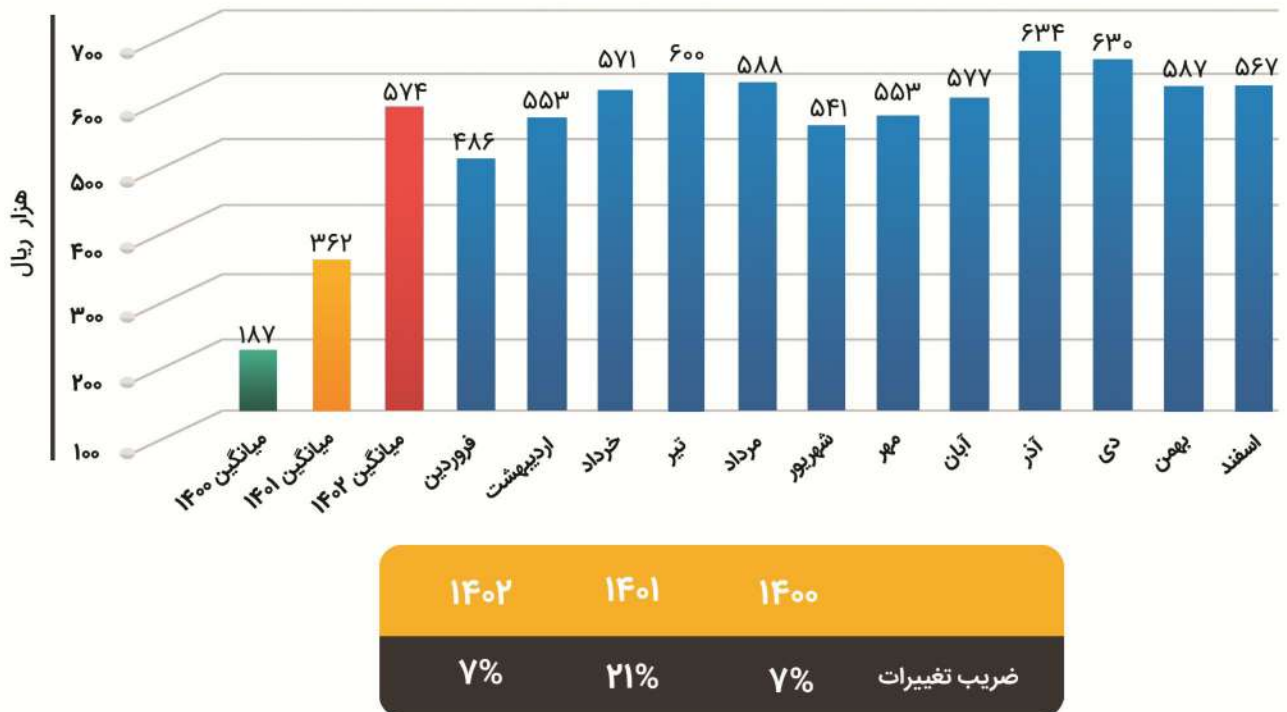

قیمت جوجه یکروزه گوشتی

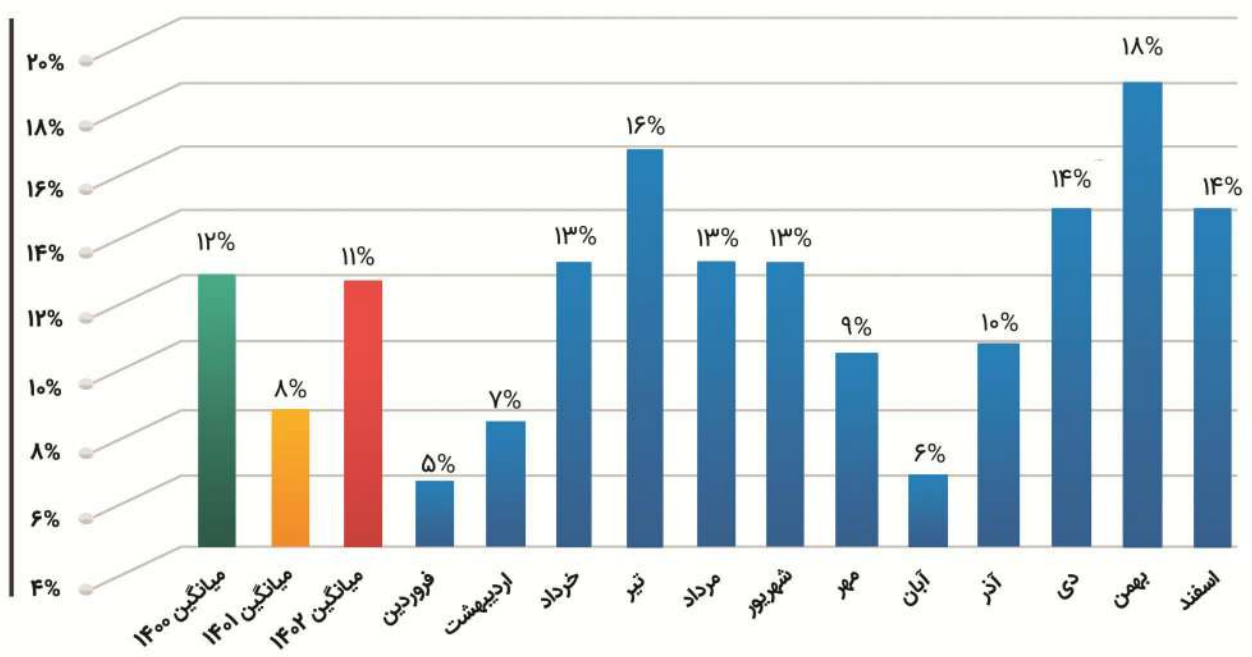
۱۴۸ درصد رشد قیمت نسبت به سال قبل

قیمت مرغ زنده

سهم قیمت جوجه یکروزه از قیمت مرغ زنده

تولید مرغ در سال ۱۴۰۲

شرح	تعداد	وزن کل زنده	وزن کل کشتار	متوسط وزن زنده	متوسط وزن کشتار	متوسط افت سرانه مصرف	
واحد	قطعه	کیلوگرم	کیلوگرم	کیلوگرم	کیلوگرم	درصد	کیلوگرم
فروردین	۷۶,۲۵۶,۶۵۸	۱۸۸,۹۰۵,۷۶۴	۱۴۳,۱۵۴,۶۰۳	۲/۴۸	۱/۸۹	۲۴/۲۲	۱/۷
اردیبهشت	۶۸,۰۳۰,۶۲۱	۱۶۱,۹۹۱,۷۸۷	۱۲۳,۲۱۷,۶۲۶	۲/۳۸	۱/۸۳	۲۳/۹۴	۱/۴
خرداد	۸۴,۳۶۷,۵۶۰	۲۰۵,۵۰۳,۴۶۳	۱۵۶,۹۵۵,۵۶۷	۲/۴۴	۱/۸۸	۲۳/۶۲	۱/۸
تیر	۸۹,۰۷۹,۶۳۶	۲۱۳,۰۰۰,۴۰۷	۱۶۱,۹۷۲,۰۷۸	۲/۳۹	۱/۸۳	۲۳/۹۶	۱/۹
مرداد	۹۹,۴۸۱,۹۵۳	۲۳۷,۰۵۲,۶۴۲	۱۸۰,۱۳۱,۶۹۴	۲/۳۸	۱/۸۲	۲۴/۰۱	۲/۱
شهریور	۱۰۶,۳۸۹,۷۷۰	۲۶۰,۰۰۷,۹۱۱	۱۹۷,۸۵۵,۲۶۵	۲/۴۴	۱/۸۷	۲۳/۹۰	۲/۳
مهر	۱۰۸,۳۲۷,۵۲۸	۲۶۳,۸۷۸,۰۱۳	۲۰۱,۱۹۰,۱۹۴	۲/۴۴	۱/۸۷	۲۳/۷۶	۲/۴
آبان	۱۰۰,۷۲۱,۲۳۸	۲۴۵,۹۷۹,۰۶۶	۱۸۷,۵۴۰,۳۵۵	۲/۴۴	۱/۸۸	۲۳/۷۶	۲/۲
آذر	۹۷,۵۰۰,۶۹۵	۲۳۶,۲۳۱,۰۱۹	۱۸۰,۱۰۶,۳۴۰	۲/۴۲	۱/۸۶	۲۳/۷۶	۲/۱
دی	۹۹,۹۲۷,۵۲۶	۲۴۶,۰۷۱,۲۵۷	۱۸۷,۰۱۹,۱۴۷	۲/۴۶	۱/۸۸	۲۴/۰۰	۲/۲
بهمن	۱۰۸,۵۴۸,۵۹۶	۲۷۴,۶۹۷,۶۹۱	۲۰۸,۳۴۸,۳۹۰	۲/۵۳	۱/۹۴	۲۴/۱۵	۲/۵
اسفند	۱۱۷,۸۰۷,۵۶۴	۲۹۸,۸۱۸,۸۹۵	۲۴۷,۰۰۹,۹۶۷	۲/۳۶	۱/۹۴	۲۴/۰۳	۲/۷
جمع کل	۱,۱۵۶,۴۳۹,۳۴۵	۲,۸۳۲,۱۳۷,۸۹۱	۲,۱۵۴,۵۰۱,۲۲۶	۲/۴۳	۱/۸۷	۲۳/۹۲	۲۵

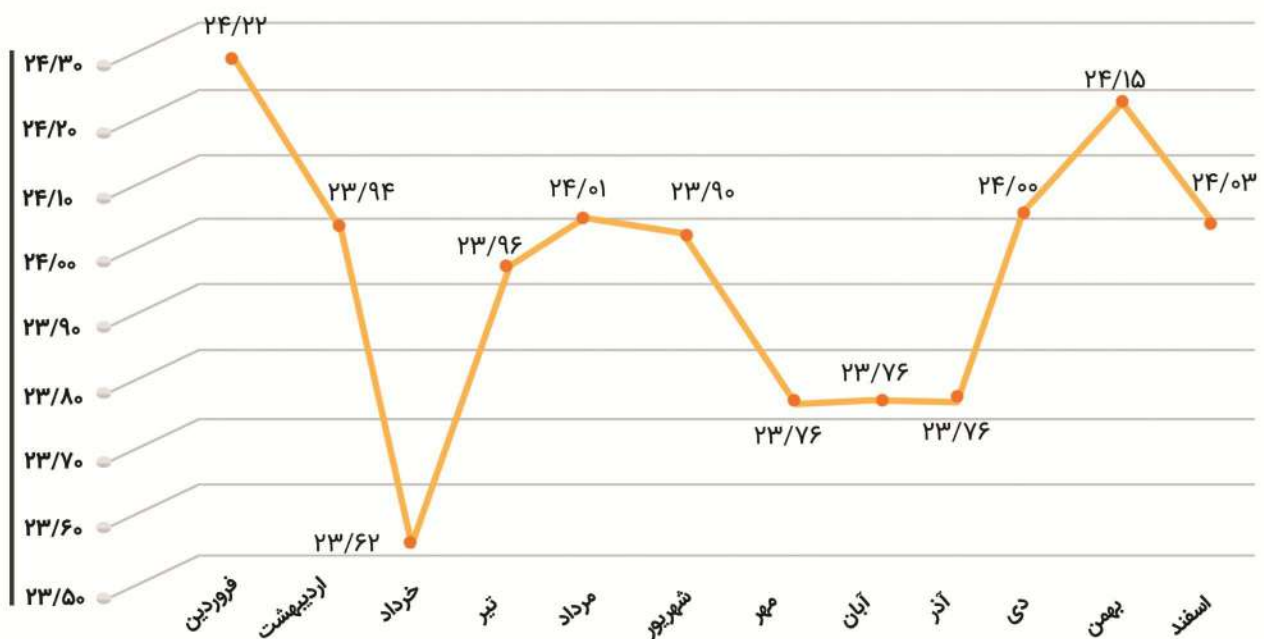
منبع: مرکز آمار ایران

میزان استحصال گوشت مرغ

منبع: مرکز آمار ایران

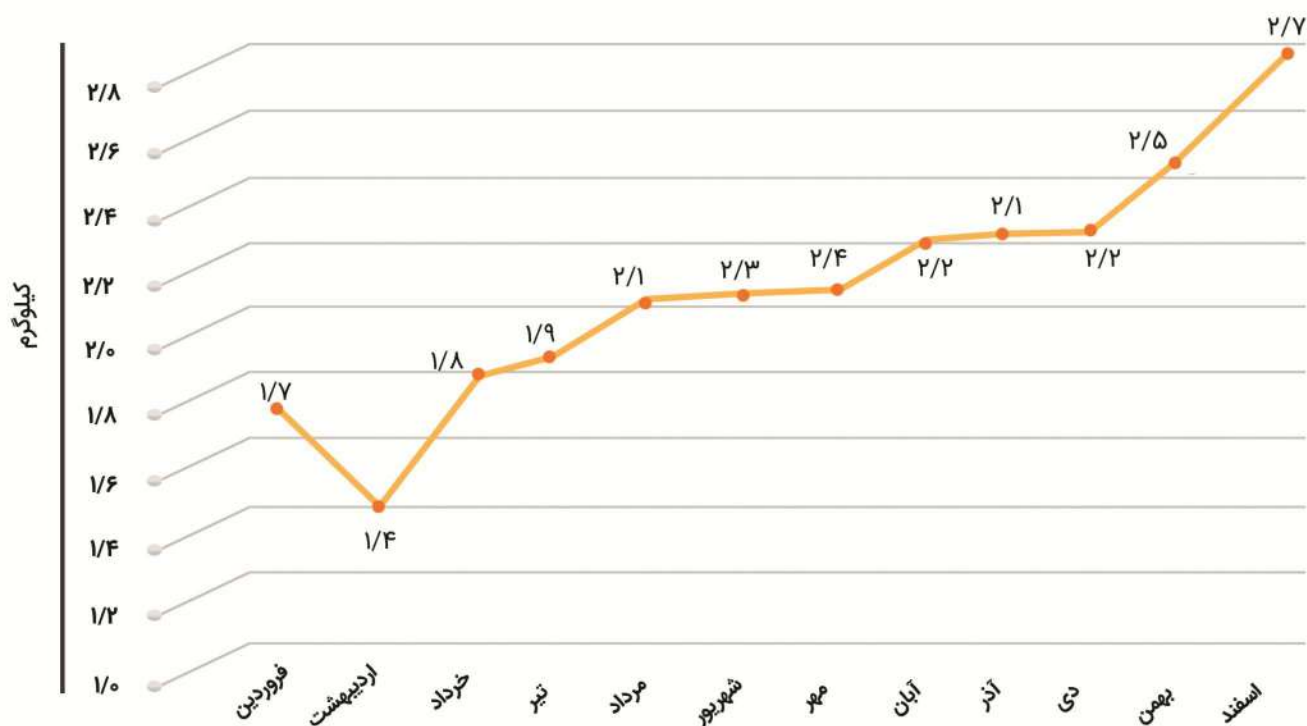
درصد افت لاشه

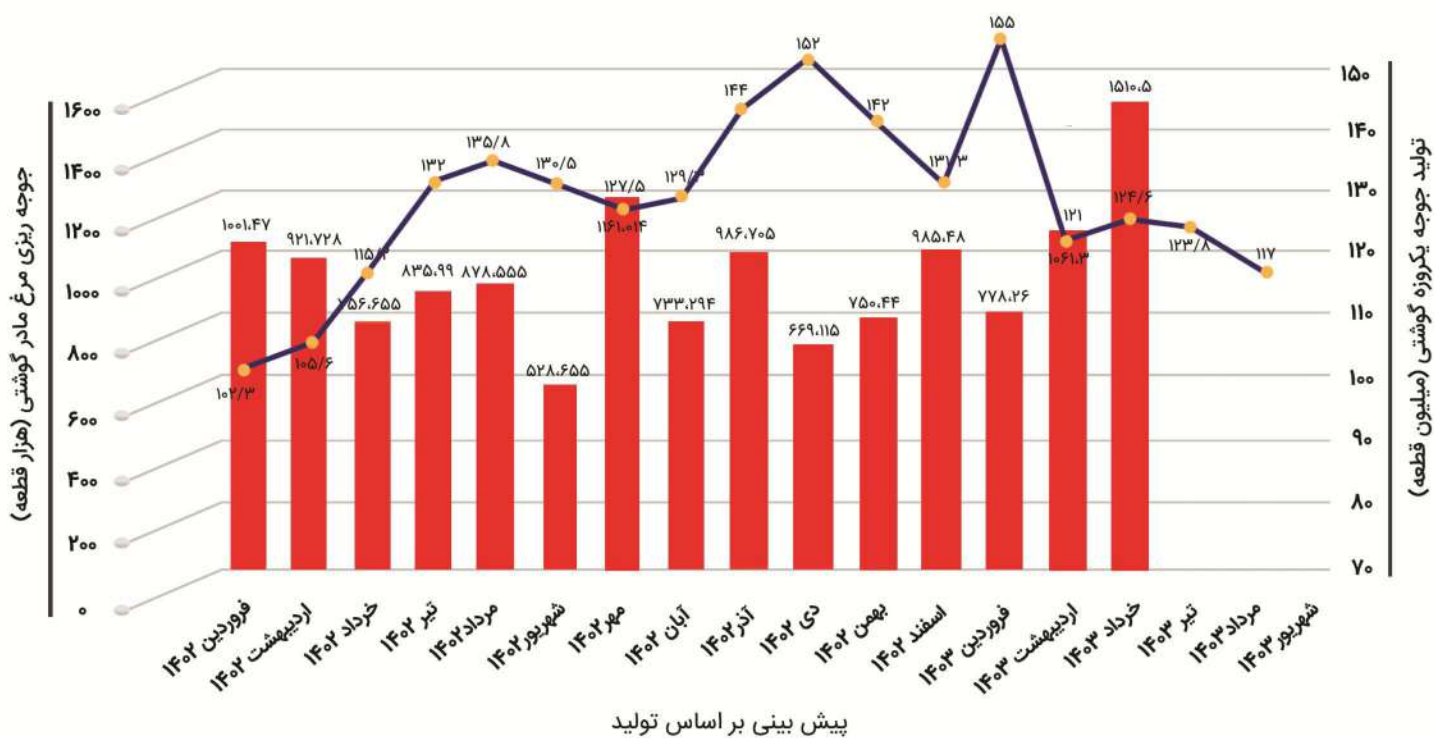
منبع: مرکز آمار ایران

سرانه ماهانه مصرف گوشت مرغ

متوسط سرانه مصرف گوشت مرغ در سال ۱۴۰۲ برابر با ۲۵ کیلوگرم بوده است

تولید جوجه یکروزه گوشتی و میزان جوجه ریزی گله های مادر در سال ۱۴۰۲ الی ۱۴۰۳

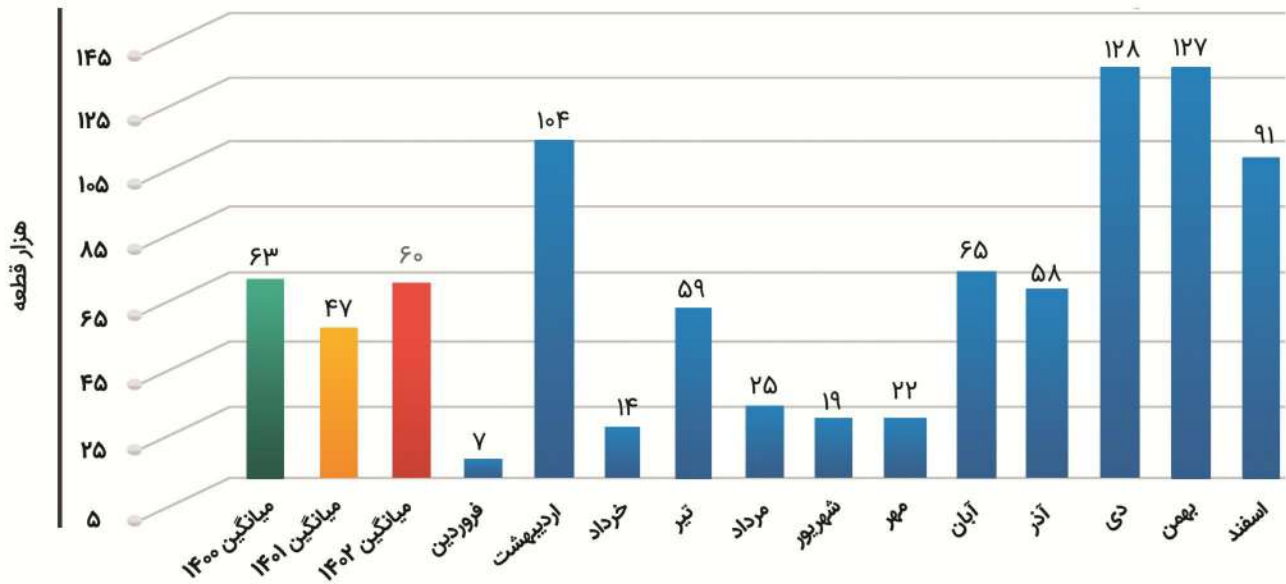
پیش بینی بر اساس تولید

جوجه ریزی مرغ مادر

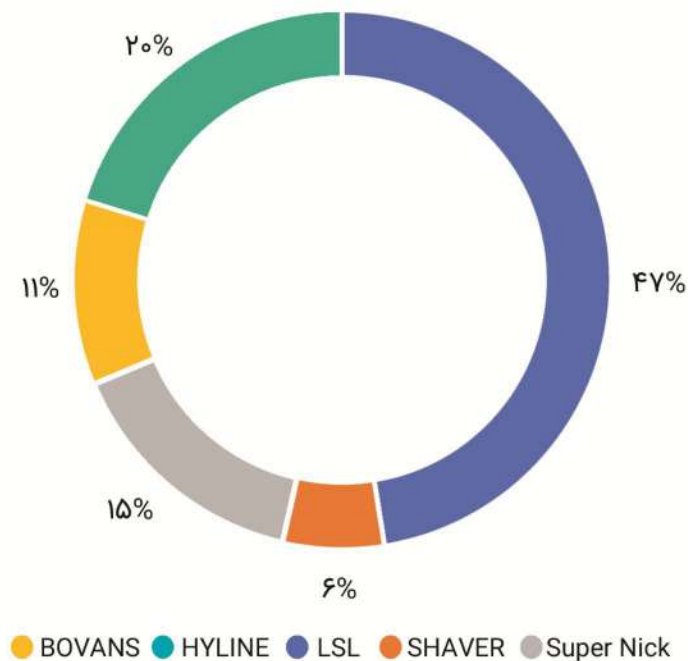
تولید جوجه گوشتی

جوجه ریزی مادر تخم گذار

۲۷ درصد افزایش در جوجه ریزی نسبت به سال ۱۴۰۱

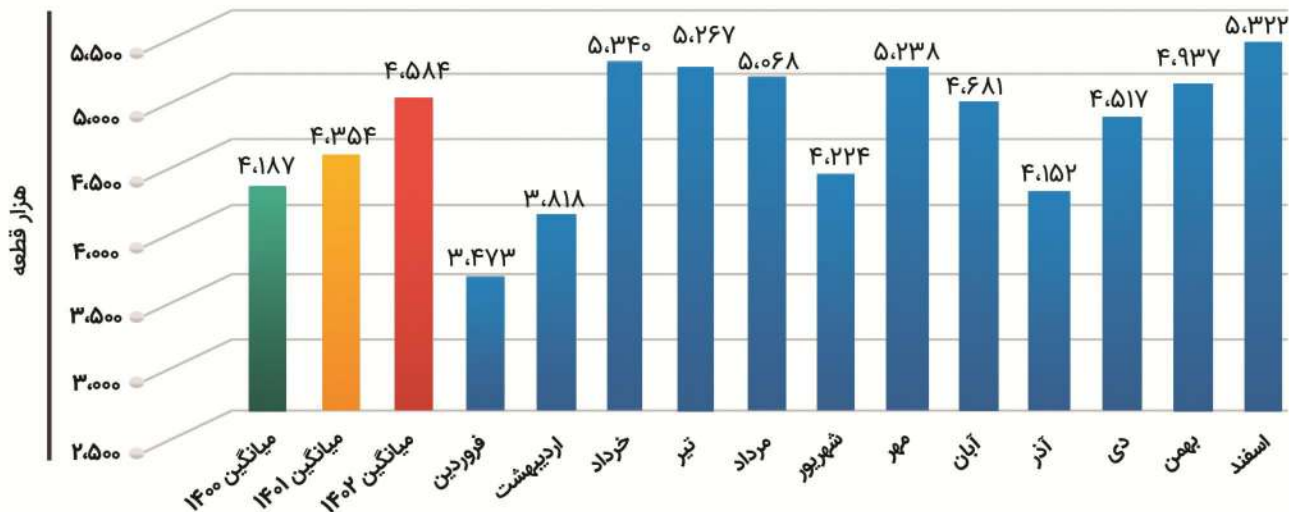

سهم آمیخته ها در جوجه ریزی مرغ تخم گذار

جوجه ریزی مزارع تخم گذار

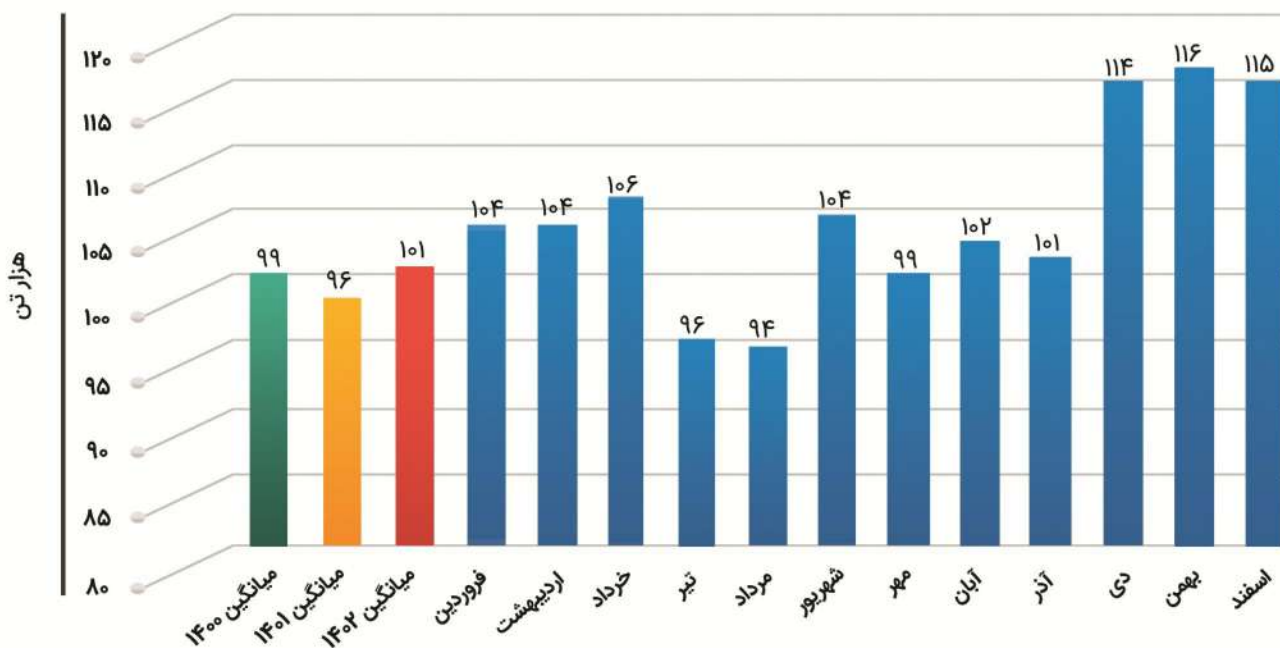
۵ درصد افزایش در جوجه ریزی نسبت به سال ۱۴۰۱

تولید تخم مرغ

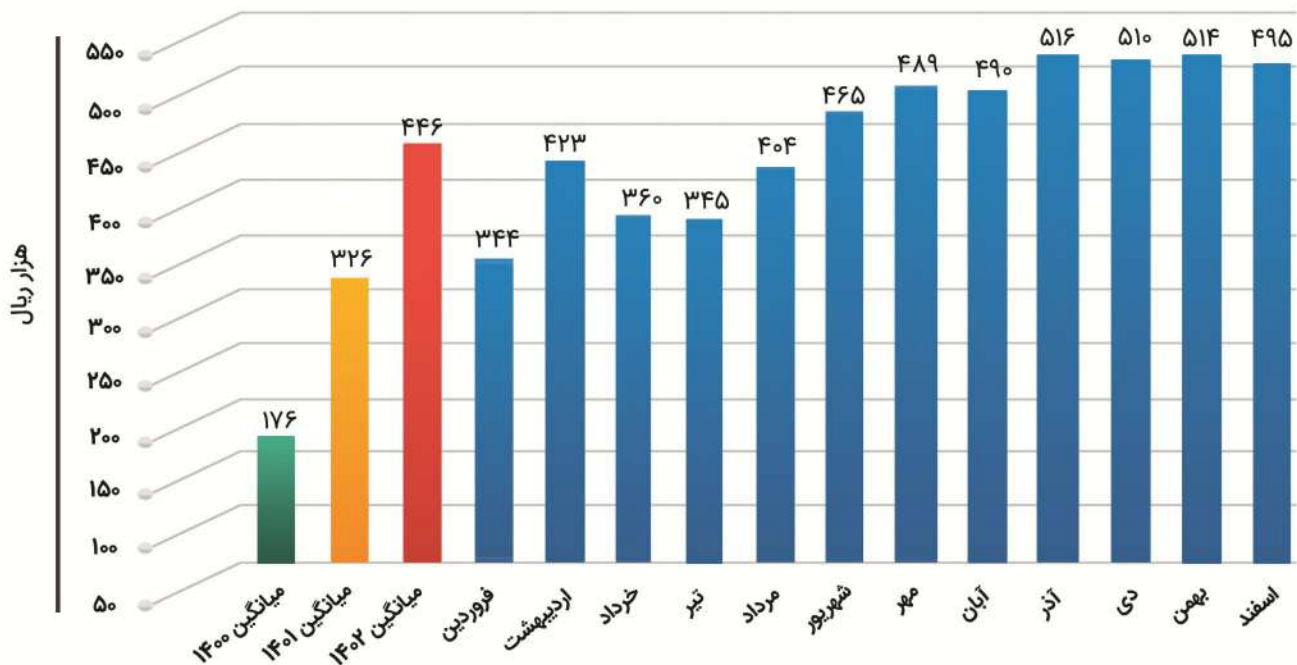
۵ درصد افزایش در تولید نسبت به سال ۱۴۰۱

در سال ۱۴۰۲ مقدار ۱۳۳ هزار تن تخم مرغ صادر شده است

میانگین قیمت تخم مرغ

۳۷ درصد افزایش قیمت نسبت به سال ۱۴۰۱

صنعت مرغ تخم گذار

مادر: متوسط جوجه ریزی مادر تخم‌گذار در سال ۱۴۰۲ حدود ۶۰ هزار قطعه در ماه شده است که نسبت به میانگین

سال ۱۴۰۱ حدود ۲۷ درصد افزایش داشته است. سهم نژاد LSL از سایر نژادها بیشتر بوده است (۴۷٪).

تجاری: متوسط جوجه ریزی مرغ تخم‌گذار تجاری بیش از ۴/۵ میلیون قطعه در ماه بوده که نسبت به سال ۱۴۰۱

حدود ۵٪ افزایش داشته است.

تخم مرغ: متوسط تولید تخم مرغ در سال ۱۴۰۲ حدود ۱۰۱ هزار تن در ماه بوده که نسبت به سال ۱۴۰۱ حدود ۵

درصد افزایش نشان می‌دهد.

قیمت تخم مرغ: متوسط قیمت تخم مرغ در سال ۱۴۰۲ حدود ۴۴۶ هزار ریال بوده که نسبت به سال ۱۴۰۱ حدود

۳۷ درصد افزایش داشته است.

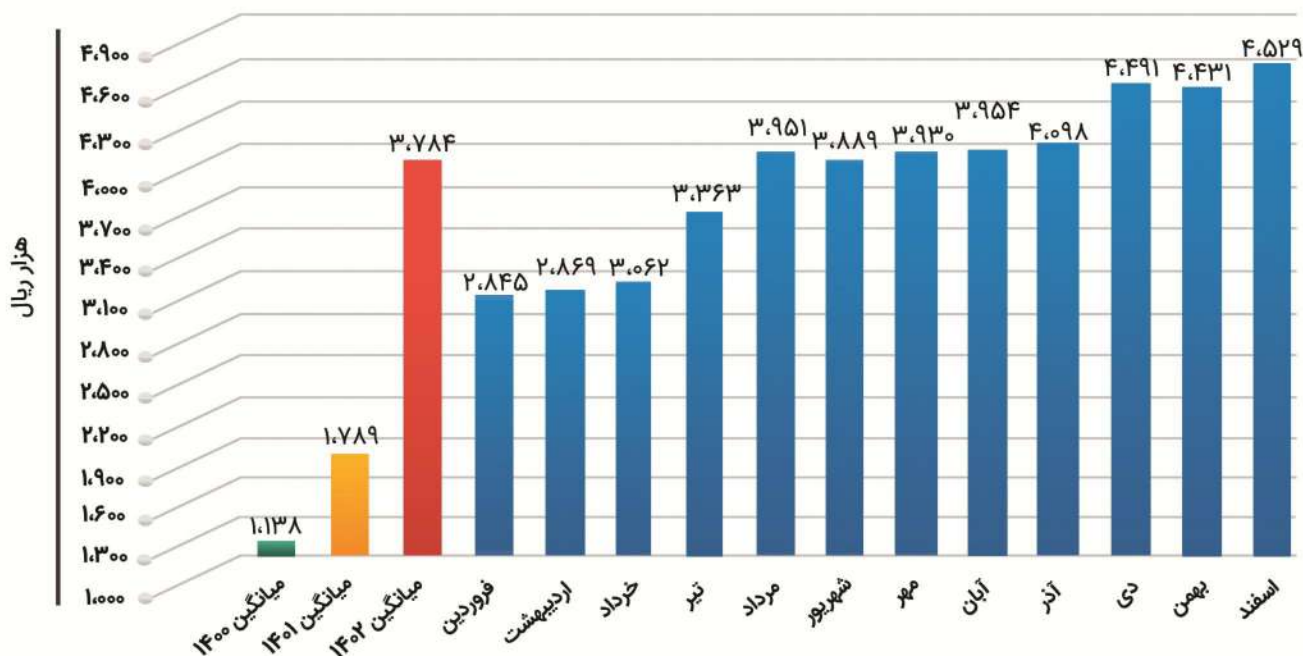

دامپروری

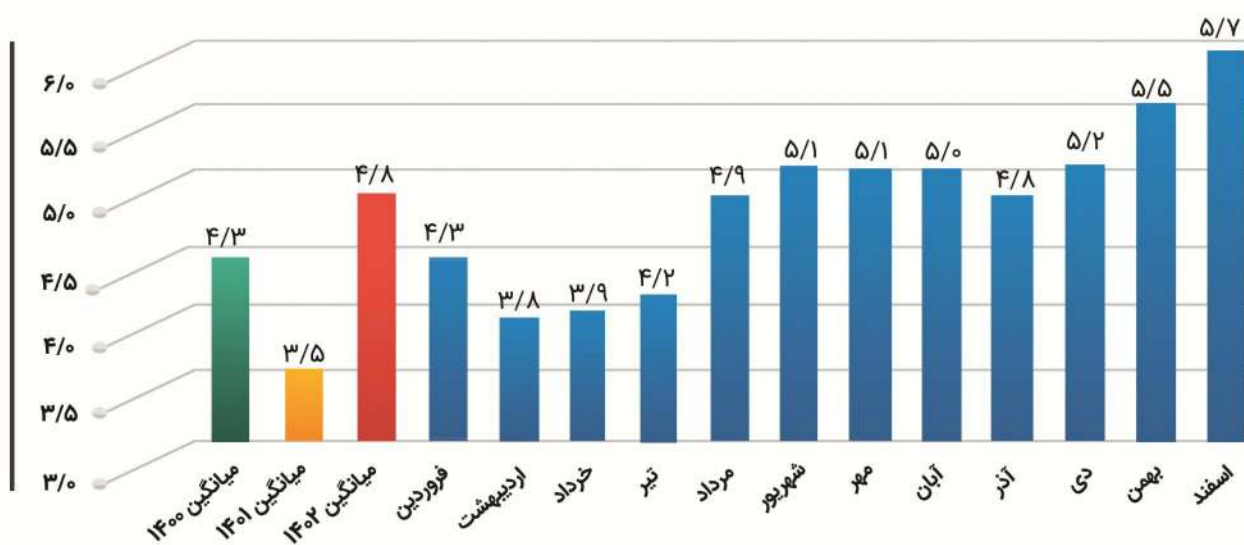
Animal Husbandry

قیمت گوشت قرمز

۱۱۰ درصد افزایش قیمت نسبت به سال ۱۴۰۱

نسبت قیمت گوشت قرمز به گوشت مرغ

عرضه انواع گوشت قرمز در سال ۱۴۰۲

۱۶ درصد کاهش تولید نسبت به سال ۱۴۰۱

انواع گوشت	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲
مقدار (تن)	مقدار (تن)	مقدار (تن)	
گاو و گوساله	۳۰۷,۷۸۴	۲۷۵,۳۰۳	۲۵۰,۶۹۰
گوسفند و بره	۲۱۶,۴۹۸	۲۳۹,۲۱۷	۱۷۷,۲۶۵
بز و بزغاله	۳۵,۴۲۶	۳۶,۳۱۳	۳۲,۴۴۱
سایر	۱۰,۶۲۸	۱۰,۲۵۳	۱۱,۹۹۰
جمع	۵۷۰,۳۳۶	۵۶۱,۰۸۶	۴۷۲,۳۸۷
سرانه مصرف kg	۷.۵	۷.۱	۵.۵

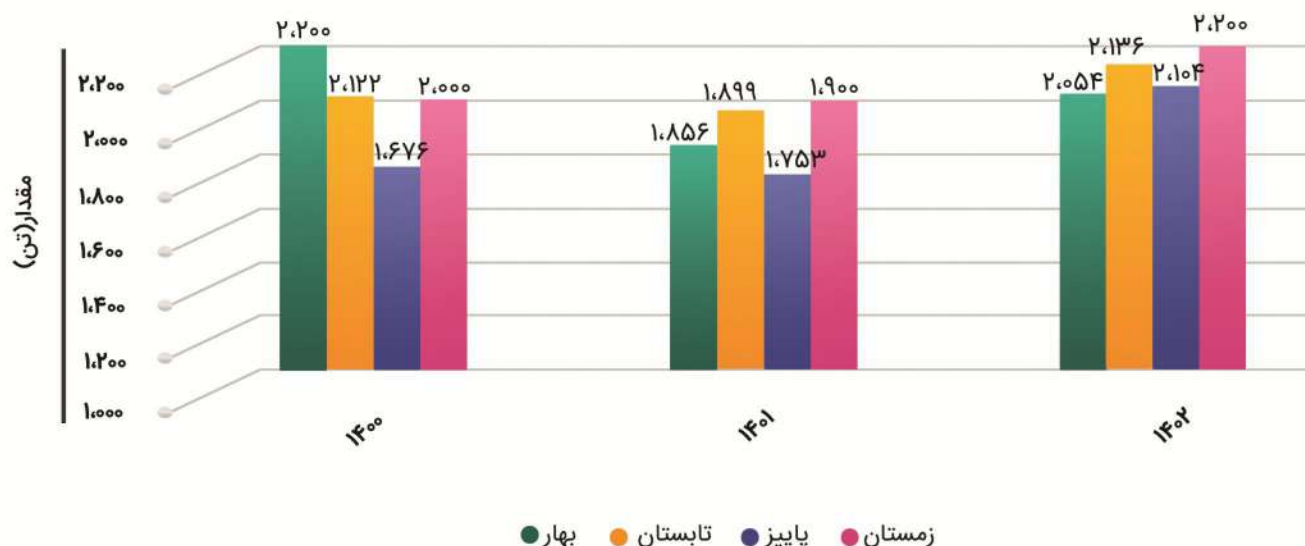
منبع: مرکز آمار ایران

مقدار عرضه گوشت قرمز از کشتارگاه داخل کشور

منبع: مرکز آمار ایران

تولید شیر

صنعت دامپروری

گوشت قرمز:

به گزارش مرکز آمار ایران در سال ۱۴۰۲ حدود ۴۷۲ هزار تن گوشت قرمز در کشتارگاه‌ها استحصال شده است که نسبت به سال ۱۴۰۱ حدود ۱۶ درصد کاهش داشته است. با احتساب این مقدار گوشت استحصالی، متوسط سرانه مصرف حدود ۵/۵ کیلو در سال ۱۴۰۲ شده است. البته لازم به ذکر است که سهم گوشت وارداتی در این سرانه در نظر گرفته نشده است. سرانه مصرف از محصول تولیدی داخل کشور، حدود ۲۲ درصد کمتر از سال ۱۴۰۱ شده است.

شیر:

در سال ۱۴۰۲ حدود ۸/۵ میلیون تن شیر تولید شده که نسبت به سال ۱۴۰۱ حدود ۱۵ درصد افزایش نشان می‌دهد. مصرف سرانه شیر حدود ۱۰۰ لیتر است که نسبت به کشورهای توسعه یافته بسیار پایین است.

قدرت خرید

Purchasing Power

قدرت خرید

در مقایسه عملکرد اقتصادهای مختلف که در کشورهای جهان جاری است، معیارهای زیادی وجود دارد از جمله GDP کلی یا سرانه، یعنی میزان عرضه و عرضه هر کشوری. اما برای مقایسه کارکرد اقتصادی کشوری می توان به توانمند کردن مردمان کشورها باهم از نظر قدرت خرید نگاه کرد (Purchasing Power Parity= PPP). برای محاسبه قدرت خرید دهک های پایین جامعه می توانیم از حداقل دستمزد استفاده کنیم و توانمندی فرودستان را در خرید کالاهای اساسی مثل گوشت مرغ، تخم مرغ، گوشت قرمز و شیر بسنجیم.

روند قدرت خرید طی چند سال چگونه تغییر کرده است؟

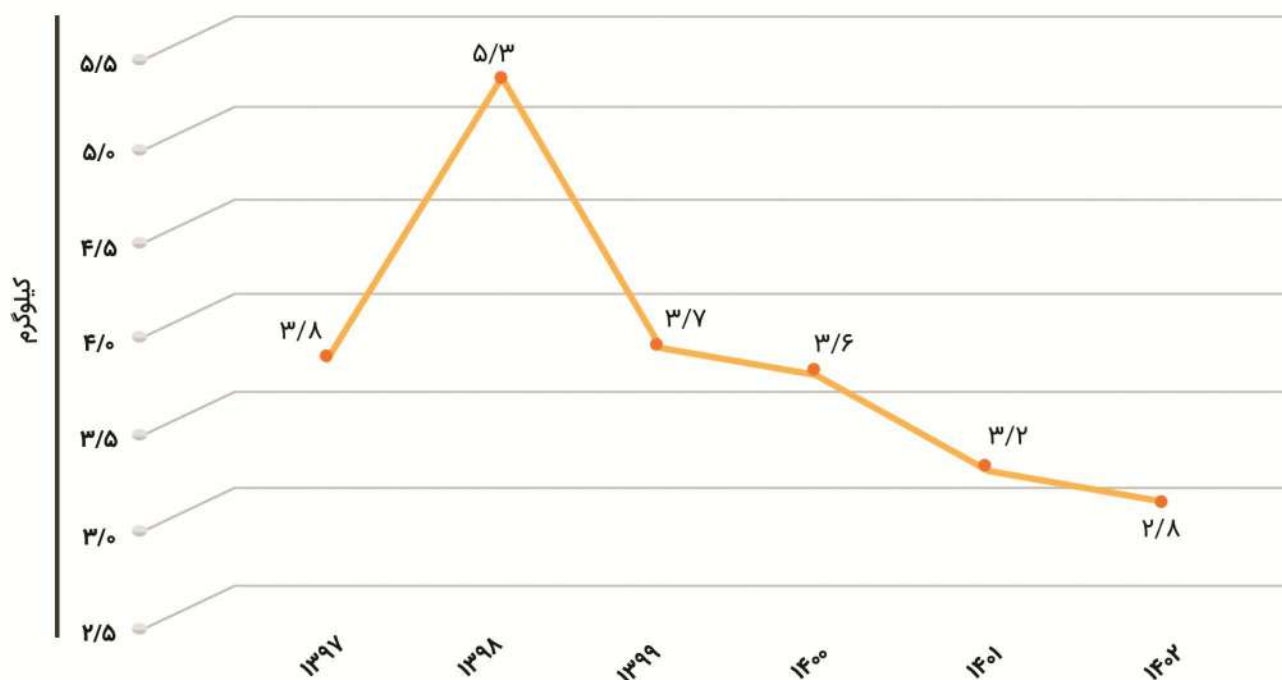
در اینجا حداقل دستمزد تعیین شده هر سال در کنار متوسط قیمت محصول موردنظر در همان سال به صورت جدول و نمودار نمایش داده شده است که همگی حاکی از کاهش شدید قدرت خرید فرودستان جامعه در طول ۵ سال گذشته بوده است. قدرت خرید مرغ حدود ۵۰ درصد بین سالهای ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲ کاهش یافته درحالی که همین روند برای تخم مرغ وجود داشته و قدرت خرید ۴۷ درصد کاهش را نشان می دهد. قدرت خرید گوشت قرمز بین سالهای ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲ نوسان داشته؛ ولی کاهشی بوده است. درمورد شیر پاستوریزه هم این روند کاهشی مشاهده می شود که بین سالهای ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۲ حدود ۴۰ درصد کاهش داشته است.

نسبت حداقل دستمزد روزانه به قیمت یک کیلوگرم گوشت مرغ

سال	حداقل دستمزد روزانه (ریال)	قیمت یک کیلوگرم گوشت مرغ (ریال)
۱۳۹۷	۳۷۰,۴۲۳	۹۸,۹۲۴
۱۳۹۸	۵۰۵,۶۲۴	۱۲۳,۸۲۱
۱۳۹۹	۶۳۶,۸۰۹	۱۸۱,۲۰۹
۱۴۰۰	۸۸۵,۱۶۵	۲۹۸,۵۴۴
۱۴۰۱	۱,۳۹۳,۲۵۰	۵۷۱,۰۷۶
۱۴۰۲	۱,۷۶۹,۴۲۸	۸۵۰,۸۴۶

نسبت حداقل دستمزد روزانه به قیمت یک کیلوگرم تخم مرغ

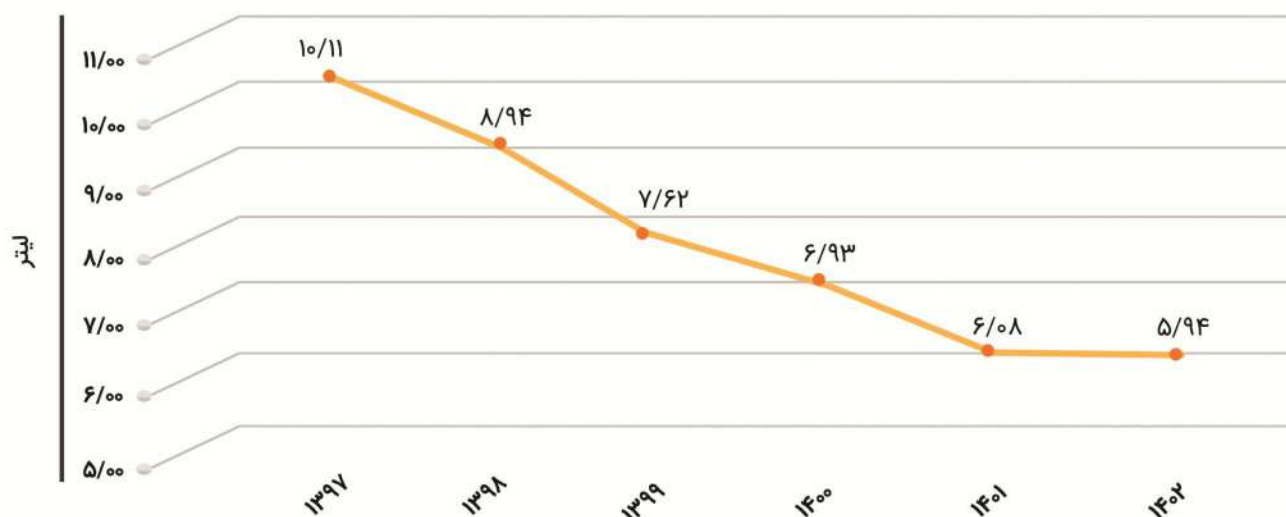
سال	حداقل دستمزد روزانه (ریال)	قیمت یک کیلوگرم تخم مرغ (ریال)
۱۳۹۷	۳۷۰,۴۲۳	۹۶,۲۳۳
۱۳۹۸	۵۵۵,۶۲۴	۹۵,۵۶۹
۱۳۹۹	۶۳۶,۸۰۹	۱۷۲,۴۳۳
۱۴۰۰	۸۸۵,۱۶۵	۲۴۷,۶۸۱
۱۴۰۱	۱,۳۹۳,۲۵۰	۴۳۳,۴۶۰
۱۴۰۲	۱,۷۶۹,۴۲۸	۶۳۲,۳۵۱

نسبت حداقل دستمزد روزانه به قیمت یک کیلوگرم گوشت قرمز

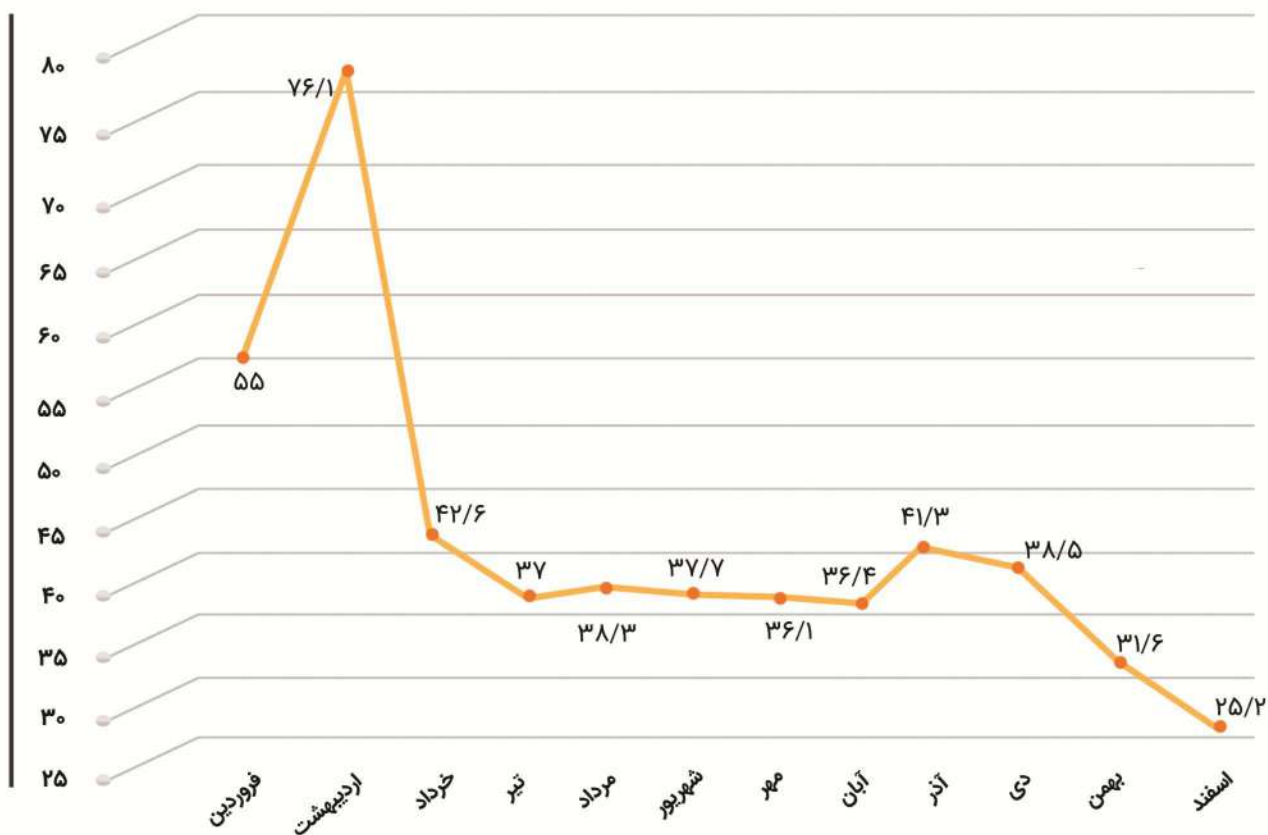
سال	حداقل دستمزد روزانه (ریال)	قیمت یک کیلوگرم گوشت قرمز(ریال)
۱۳۹۷	۳۷۰,۴۲۳	۵۷۹,۸۴۳
۱۳۹۸	۵۵۵,۶۲۴	۹۱۰,۸۲۴
۱۳۹۹	۶۳۶,۸۰۹	۱,۰۴۳,۶۲۰
۱۴۰۰	۸۸۵,۱۶۵	۱,۱۳۷,۸۰۳
۱۴۰۱	۱,۳۹۳,۲۵۰	۱,۷۸۹,۳۴۹
۱۴۰۲	۱,۷۶۹,۴۲۸	۳,۴۱۵,۴۱۱

نسبت حداقل دستمزد روزانه به قیمت یک لیتر شیر پاستوریزه

سال	حداقل دستمزد روزانه (ریال)	قیمت یک لیتر شیر (ریال)
۱۳۹۷	۳۷۰,۴۲۳	۳۶,۶۲۴
۱۳۹۸	۵۰۵,۶۲۴	۵۶,۵۶۰
۱۳۹۹	۶۳۶,۸۰۹	۸۳,۴۷۹
۱۴۰۰	۸۸۵,۱۶۵	۱۲۷,۶۶۴
۱۴۰۱	۱,۳۹۳,۲۵۰	۲۲۸,۹۸۷
۱۴۰۲	۱,۷۶۹,۴۲۸	۲۹۷,۷۷۶

نرخ تورم نقطه به نقطه به غذای

نتیجه‌گیری و پیش‌بینی

- ۱- میزان جوجه‌ریزی مادر و گوشتی در سال ۱۴۰۳ به مراتب بیش از سال ۱۴۰۲ خواهد بود.
- ۲- تولید تخم‌مرغ افزایش چشمگیری خواهد داشت.
- ۳- با توجه به جوجه‌ریزی آرین، عدم ورود جوجه‌های اصلاح‌شده از نژادهای بین‌المللی و تولید بومی نژاد راس، عدم قطعیت و نااطمینانی به آمارها بیشتر از قبل خواهد شد.
- ۴- افزایش تولید جوجه و به تبع آن مرغ و تخم‌مرغ، نیاز به واردات نهاده‌ها را افزایش خواهد داد، منتهی با توجه به هزینه‌ها، تولیدکنندگان سود ناچیزی خواهند داشت یا در حاشیه زیان خواهند بود.
- ۵- ارائه‌ی کالا بزرگ خرید اقلام پروتئینی، از کاهش تقاضای مرغ و تخم‌مرغ جلوگیری خواهد کرد. پیش‌بینی می‌شود سرانه مصرف به حدود ۲۸ کیلوگرم مرغ آماده طبخ در سال ۱۴۰۳ برسد و تولید حدود ۱۲ درصد افزایش داشته باشد.
- ۶- با توجه به وجود یارانه در نرخ ارز برای تولید محصولات دامپروری، صادرات چندانی نخواهیم داشت.
- ۷- افزایش شدید قیمت گوشت قرمز و نسبت قیمت آن به مرغ رکورد حدود ۸ به بالا را خواهد زد، درحالی که این نسبت در جهان پیشرفته در حدود ۳ است.
- ۸- اقتصاد دستوری همچنان سایه سنگینی بر بازار صنعت انداخته و توسعه کمی و کیفی صنعت را کند خواهد کرد، اما با توجه به ورود سرمایه‌های خارج از صنعت به صنعت طیور و تشکیل شرکت‌های بزرگ زنجیره، صنعت به سمت تحولات ساختاری حرکت می‌کند.

Conclusion and prediction

1-The number of breeders and broiler chicks that will be placed this year (2024-5) will be more than that of 2023-4.

2-Egg production will increase significantly, as layer placement has increased.

3-Due to the Arian Breed, lack of imports of international breeds and local production of the Ross breed, uncertainty in the production statistics will be more than before.

4-The increase in the production of breeders, broilers and layers, will lead to the increase of the imports of raw materials. The production or supply increase will saturate the production and will lead to probable losses in the sales of live birds and table eggs.

5-As the government continues to provide coupons to a significant number of people empowering their purchasing power for animal protein items, there will be no decrease in the demand for such items. It is expected that per capita consumption of ready-to-cook poultry meat will reach about 28 kg this year and the production will increase by about 12%

6-Due to the existence of a subsidy in the exchange rate for the production of livestock products, there will not be many exports.

7-The sharp increase in the price of red meat and the ratio of its price to chicken meat will hit a record of about 8 or higher, while this ratio is about 3 in the developed world.

8-The command economy will continue to cast a heavy shadow on the market and slow down the quantitative and qualitative development of the industry, but due to the entry of capital from outside the industry into the poultry industry and the formation of large integrated enterprises, the industry is moving towards structural changes.

Per capita consumption of domestically produced products has decreased by about 22% compared to the year before the previous year.

Milk

Last year, about 8.5 million metric tons of milk were produced, which shows a 15% increase compared to the previous year. The consumption of milk per capita is about 100 litres, which is very low compared to developed countries.

Purchasing power

In comparing the performance of different economies that are current in the countries of the world, there are many criteria, including the overall or per capita GDP, that is, the amount of supply and the competence of each country. But to compare the economic performance of a country, we can look at empowering the people of the countries together in terms of purchasing power (Purchasing Power Parity = PPP). To calculate the purchasing power, we can use the minimum wage and measure the ability of the society's low-income to buy basic goods such as chicken meat, table egg, red meat and milk.

How has purchasing power(PP) changed over the years ?

The minimum wage set every year along with the average price of the desired product in the same year is displayed in the form of a table and graph, all of which indicate a sharp decrease in the PP of the low-income people during the last 5 years.

The PP for buying a kg of chicken meat has decreased by 50% between 2018 and 2023, while the same trend exists for eggs, the PP has decreased by 47%. The PP for red meat fluctuated over the past five years, but in general there has been a decrease.

In the case of pasteurized milk, this decreasing trend is observed, which has been about 40% over the past five years.

Ready-to-cook chicken

Chicken meat obtained from the country's slaughterhouses, from at least 123,000 metric tons in May last year to a maximum of 227,000 tons in March 2024, has had an increasing trend. In total, about 2.15 million tons of ready-to-cook chicken meat was obtained from about 2.8 million tons of live chicken. The average weight of live chicken sent to the slaughterhouses of the country is 2.43 kg, and with a 24% drop in slaughterhouses, the average weight of ready-to-cook chicken is 1.87 kg. Finally, the per capita consumption of chicken in 2023-2024 was about 25 kg, which is almost one and a half times the average world consumption.

Laying hens

Breeders: The monthly average number of layer breeders placements was about 60 thousand pieces per month last year, which has increased by about 27% compared to the average placement of the year before. The share of the LSL breed is higher than other breeds 47%

Commercial Layers

The average number of commercial laying hens placed in the country's farms was a bit more than 4.5 million pieces per month, which has increased by about 5% compared to the previous year.

Table Eggs

The average production of table eggs last year was about 101 thousand tons per month. This shows a 5% increase compared to the previous year.

Table egg price

The average price of a kg of table eggs ex-farm last year was about 446 thousand RIs, which has increased by about 37% compared to that of the year before.

Red Meat

According to the Iranian Statistics Center, about 472 thousand tons of red meat were obtained in slaughterhouses, which had a decrease of about 16% compared to that of the year before. Considering this amount of meat, the per capita consumption is about 5.5 kg. Of course, it should be noted that the share of imported meat is not considered in this per capita.

Therefore, including meals produced from the bean imports and meals, the average need for soybean meal in the last three years was slightly more than 3.8 million metric tons.

Wheat

The trend for imports of wheat has significantly decreased during the last three years. The average import of this period is about 4.7 million metric tons. With the improvement of the rainfall situation, it seems that the need to import wheat will decrease.

Market

Price of day-old broiler chicks

The average price of day-old broiler chicks, without considering the price difference of different breeds, reached 198 thousand Rls. The maximum price of chicken was 273 thousand Rls in January 2023 and the minimum price (88 thousand Rls) occurred in September. The average price of 2023 is almost 2.5 times that of 2022.

Price of live chicken

The average price of live chicken, without considering the price difference in different provinces, reached 574 thousand Rls, which is about 1.6 times compared to that of the year before. The minimum price of a kg live chicken was 486 thousand Rls in April and the maximum price (634 thousand Rls) was in December 2023.

Day-old broiler chicks

The total number of broiler day-old chicks placed was 1,567,112 thousand pieces, and Mazandaran had the highest number of broiler chickens in the country with 182 million piece.

The top five provinces of Mazandaran, Golestan, Gilan, Fars and Khorasan Razavi placed the highest number of chicks (728,053 thousand pieces - 46% of the total).

Percentage of day-old chick price in chicken live weight

The average share of the price of a day-old chick compared to the average price of one kg of chicken live weight was about %13.8, which varied from 5 to 18%. The historical amount of this share is about 12%

Finally, the general view of the economy should be changed from a directive perspective and command economy to a free economy. The task of subsidies should be clarified from the perspective of comprehensiveness, increase, conditionality and termination.

Poultry Industry

The average number of breeder placements in the country turned out to be 856 thousand pieces (between 21 March of 2023 and 2024). This was about 5% more than the previous year and 5% less than the year before the last. However, the CV of the monthly placement was higher than that of the previous period, which in turn will lead to higher fluctuating production of broiler production. The share of the Arian breed in breeder placement is about 37%, which will eventually affect the desirability of these chicks due to a much lower performance index (a combination of FCR, livability, final weight and growth period).

Imports of Ingredients

Corn: During the last three years, more than 28 million tons of corn have been imported into the country, the average of which is about 9.3 tons. This number is a reliable amount for the country's annual need for corn; But considering the growth of the population and probably the growth of per capita consumption, the country being poor from the point of view of domestic production, about 3-5% increase per year for this average will meet the country's needs.

Barley

Considering domestic cultivation of barley, about 7.9 million tons of barley have been imported in the last three years, the average of which has decreased to about 2.6 million tons last year. In the case of increasing domestic cultivation and supplying the required water, almost the same amount will meet the country's needs per annum with an increase of about 3%

Soybean and Soybean Meal

This essential ingredient, which is supplied either as bean and extracted by oil extraction plants or meal, is used mainly in the poultry industry. If we consider 82% of imported beans to be converted into meal, during three years, the country has been supplied with a total of 11,476,806 metric tons of meal, of which 6,511,011 metric tons that is, about 53%) through beans and the rest in the form of direct imports of meal.

The purchasing power of the general public, especially the employees and workers whose income does not increase in line with inflation, has decreased steadily. As a result, the business environment has been contaminated by corruption and prepared the grounds for the destruction of the business environment.

The value of the national currency has decreased about 10 thousand times in the last 45 years (the dollar has gone from 70 Rls to 700K Rls), which means that the average annual decrease in the value of the currency is about 23%

The increasing uncertainty about the price of goods and currency is an inappropriate platform for investment, which is exacerbated by the government's intervention in the market and suppression of prices. One of the natural results of these conditions is the reduction of investment and the outflow of capital from the country.

The increasing inflation and the decrease in purchasing power ultimately lead to a decrease in total demand and fuel the economic recession. It is predicted that Iran's inflation will remain around 40% in 2024 and part of 2025. The growth of the government's income from taxes leads to more economic contraction (although it is a well-known approach for budget deficit and inflation management) The major challenges that Iran's economy is facing are the basic problems of the energy sector (per capita consumption is higher than the accepted criteria and the cheapness of energy), the severe problems of water supply and management that have caused land subsidence in many parts of Iran, and the polluted air of big cities. These three categories will have a direct and serious effect on the quality of healthy life and well-being of citizens in the present and the future. For these cases, the government must implement and rectify its policies and perform expert solutions.

Due to the international sanctions and severe budget deficit of the government, the country needs severe and unforgiving financial discipline, otherwise, inflation will become more rampant by continuously printing more money.

Since economic growth mainly happens in enterprises and companies, and most of the big companies of the country are either governmental or state-owned, the optimal management of these enterprises and companies is one of the main issues of the country in increasing economic growth.

Editor's Note

During the past years, every year by collecting statistics and information, we published an analysis of the last year's events in the livestock and poultry industry and made it available to industry activists. A comprehensive analysis of the performance of the 11th and 12th governments has already been published and distributed.

The 13th government, however, was a flash in the pan, and therefore the statistics and analyses that were supposed to be published next year to explain the performance of the 13th government, have been published in this liber.

The most important event of the 13th government was the six-fold change in the exchange rate that happened in May 2022, which caused the cost of animal husbandry products to increase sharply and, as a result, their consumer prices. There occurred some disruptions in the supply of foreign currency to sellers and traders of ingredients and the supply of liquidity to producers. Although the prices are relatively established and accepted now, the purchasing power of consumers, especially the workers and employees of the country, has drastically declined. It was expected that with the liberalization of the exchange rate, interference in the market and suppression of prices would end but we are still walking in the atmosphere of a command economy, the harmful effects of running such an economy do not need to be mentioned here.

With the arrival of Arian chickens in the meat sector of the country, after years away from the production scene and with a very weak and unjustifiable performance from an economic point of view, uncertainty about the accuracy of the industry statistics has increased, and within these three years, a huge amount of hard currency has been spent to import breeder and broiler chicks and hatching eggs. Producers and NGOs within the industry have warned the officials that this decision is harmful.

Economy: The country's livestock and poultry industry, which is responsible for an important part of providing people with food, operates like any other economic activity within the Iranian economy. According to the World Bank, the country's economic growth has been negative in the last 10 years. The heavy deficit of the country's budget and the imposition of inflation caused by it have become annoying for all economic sectors and provided the ground for a platform of increasing uncertainty.

